

ב עור כתב המשי"ד אבל גבינה מותר לאכול אחריו כשר מיד עי" קנות והדחת הפה והקנינות הוא שלעולם דבר בתנים וקנה בו פני ופד וכל דבר עושין קנינה ו) חוץ מקמחא וחמרי וירקא לפי שהם נרכקין בתנאים ואין מקנהים פה ואח"כ ירח פני בין או במים ויש נהגין לשרות פת ביין או במים ולאכל הוא עולה בשביל קנינה והדחת עי" קנינה לבר ויש מקילין עור יותר להחזיר אפילו בלא קנינה וכבר נתנו העולם ו) להוצרך קנינה והדחת וכ"כ ב"י וכתב בש"ד דר"י היה משיב אצבעו בפני ומדווח ופה וצריך ו"כ נשילת ידים בתנים אפילו כיום שמא נתק דבר מה בידיו ולאן אדעתיה כ"כ הר"י פ"ק וכתב הרמב"ם ז"ל וכל זה דוקא בכשר כדמח או חיה שבשרה דומה לכשר כדמח אבל אם רוצה לאכול אחר גבינה כשר עוף א"צ לא קנינה ולא הדחת ולא נשילת וכדמורכו ויש פ"ה' כ' דמורכ"ם מצא פעם אחת גבינה בין שינוי מסעודה לסעודה ו) ולכן החמיר על עצמו שלא לאכול עוף דוקא עכ"ל והא"י כתב כלל מ' דאם דוקא כשר כדמח או חיה אבל בכשר עוף דוקא מני חלב יש לנהוג כסברת הפוסקים אבל גבינה שאינו ישן ששה חדישים או שאר מני חלב אם אוכל גבינה ישנה ו' חדישים לאכול מיד כשר אחריו עי" קנינה והדחת ונשילת אבל אם אוכל גבינה ישנה ו' חדישים או המותרות מיד המותרות לנהוג כדומות מורכ"ם כי נרכק בין השינויים עכ"ל וכן נהגין רבים שלא לאכול כשר אחר גבינה קשה כמו שאין אוכלין גבינה אחר כשר וכ"י כתב בא"י מ" קע"ג בשם הוה"ר ריש להחמיר בכשר אחר גבינה אפי' כשר עוף כמו בגבינה אחר כשר וכתב ו) אלו ראה מורכ"ם דכרי הוה"ר לא היה מקל בכשר עוף!

מנחת יעקב

כך אני מברך ברכת המזון ואחר שעה אני ו) ולכן החמיר על עצמו מהרש"ל בפ"ה' אורח מאכל כשר עכ"ל ובספר זכרון משה סי' ו' קורא תגר על המחמירין שהוא כמו בליקוטי סי' כ"ז כתב טעם לנהגין זהו לאכול מאכל חלב וכשר בסעודה אחת, ע"ש שהאר"י וטי"ם ו"מ שומר נפשו ירחק מהם עכ"ל ונכון לנהוג כמו שכתבתי בשם הכל בן או בעל שיירי נסתת הגדולה:

ו) חוץ מקמחא ומבואר בש"ס פ"ה' דף ק"ה דכלל מני קמחא קמחא ודלא כמ"ש השו"ת א"י סי' קע"ג והלבוש שם דדוקא קמחא דשערי אסור וכבר השיג עליהם הל"ח בפכ"ה סימן כ"ב והש"כ בסי' פ"ט שערי קטן י"ב:

ו) להוצרך קנינה והדחת לאו דוקא קנינה קנינה ביישאו דאיהו מתן שרוצה יקדים כ"כ הגהות מיימוני בשם מורכ"ם תובת בבית יוסף בא"י סי' קע"ג וכ"כ הלבוש שם ומהרש"ל בפ"ה' פסק דמי בקנות לבר ומי שרוצה להחמיר יחמיר עכ"ל:

והדחת ואם יודע שעדיין כשר בין שינוי צריך להסירו ואין חילוק בין כשר כדמח או חיה או עוף אפילו לעם לחינוך מזהו כתב הר"י דאפילו לברי הראב"ה דהתי לבתולה לא יכרך ברכת המזון ו) על מנת לאכול גבינה עכ"ל והא"י ולפי טעם הקולא שכתב מורכ"י אין חילוק בין אם המתין שעה קודם ברה"ב או אחר ברה"ט וכן נתנו וכלכר שוכר על המזון בתנים וכתב הר"ן דף חש"י ע"א לענין שיעור ו' שעות דהשבוין לזה טעמן עיקר האבילה אע"ג שמוצא אח"כ כשר בין השינויים אין צורך להמתין שש שעות אח"כ מזהו קנינה הפה בעיני עכ"ל ו) וה"ה לענין המתנת כדמחנת שעת:

מנחת יעקב

הלכה וכ"כ הרב להדיא בסימני דלקמן ברין זה וז"ל והמתנת להמתין שעה וכי קנינות הפה בעי וצ"ל דטעמו של הרב כיון דיעקר ספק המנהג כתב מורכ"י שאין למחזר הואיל והתי' והראב"ה כתבו לחמיר מסעודה לסעודה והרב כתב בש"י סי' פ"ט בהג"ה סעיף א' ד"א דא"צ להמתין רק מיד אם סלק ובריר מותר עי" קנינה והדחת עכ"ל הרי שחשב סובר דדעת המחמירין מסעודה לסעודה היינו דוקא עי" קנינה והדחת על כן די לבא מן הדין להיות כדורן שאין לסמוך אלא עי" קנינה והדחת (והא"י ע"כ לא סבר טעם של מורכ"י ולכן הצריך לברך חתלה בהמ"י כמבואר בסמוך צ"כ או"ל לשיטתו) זה דעת הרב כאן ובש"י סי' פ"ט וה"ה ט"ז שם בס"ק ב' ודלא כמ"ש הש"ס שם בס"ק ז' שפ"י כונת הרב דלפי הש"ס שם בס"ק ז' שפ"י כונת קנינה והדחת ודברי הל"ח דף רכ"ז אנם מובנים לי בזה עכ"ל הש"ס ובאמת דברי הל"ח מובני בפשיטות דדעת הרב אינו כמ"ש הש"ס אלא כמ"ש אבל באמת הדובר תמות לכאורה על הרב סלק ובריר מותר עי" קנינה בשם י"א דאם סלק ובריר מותר עי" קנינה והדחת דמטעמיה כל הפוסקים בשם הראב"ה והתוס' דמי סלק ובריר וצ"ע קנינה והדחת ולא אואתן פוסקים האר"י קנינה והדחת לא צריכין שהייה מסעודה לסעודה (ועיין חומד"י ואגודה וראב"י פכ"ה ושי"ד וסמ"ג וסמ"ק וכל בו סי' ק') והרב שהור"ב שני הדעות יחד ע"כ מאין יצא לו ועל זה מתמהו ג"כ הל"ח בדרך ר"יית, ע"ש, ואולי הרב מסבא דנפשי סובר דאף הראב"ה דמתיר עי" סלק

והדחת ואם יודע שעדיין כשר בין שינוי צריך להסירו ואין חילוק בין כשר כדמח או חיה או עוף אפילו לעם לחינוך מזהו כתב הר"י דאפילו לברי הראב"ה דהתי לבתולה לא יכרך ברכת המזון ו) על מנת לאכול גבינה עכ"ל והא"י ולפי טעם הקולא שכתב מורכ"י אין חילוק בין אם המתין שעה קודם ברה"ב או אחר ברה"ט וכן נתנו וכלכר שוכר על המזון בתנים וכתב הר"ן דף חש"י ע"א לענין שיעור ו' שעות דהשבוין לזה טעמן עיקר האבילה אע"ג שמוצא אח"כ כשר בין השינויים אין צורך להמתין שש שעות אח"כ מזהו קנינה הפה בעיני עכ"ל ו) וה"ה לענין המתנת כדמחנת שעת:

מנחת יעקב

כלל וסימן ע"י ע

והדחת ואם יודע שעדיין כשר בין שינוי צריך להסירו ואין חילוק בין כשר כדמח או חיה או עוף אפילו לעם לחינוך מזהו כתב הר"י דאפילו לברי הראב"ה דהתי לבתולה לא יכרך ברכת המזון ו) על מנת לאכול גבינה עכ"ל והא"י ולפי טעם הקולא שכתב מורכ"י אין חילוק בין אם המתין שעה קודם ברה"ב או אחר ברה"ט וכן נתנו וכלכר שוכר על המזון בתנים וכתב הר"ן דף חש"י ע"א לענין שיעור ו' שעות דהשבוין לזה טעמן עיקר האבילה אע"ג שמוצא אח"כ כשר בין השינויים אין צורך להמתין שש שעות אח"כ מזהו קנינה הפה בעיני עכ"ל ו) וה"ה לענין המתנת כדמחנת שעת:

מנחת יעקב

הלכה וכ"כ הרב להדיא בסימני דלקמן ברין זה וז"ל והמתנת להמתין שעה וכי קנינות הפה בעי וצ"ל דטעמו של הרב כיון דיעקר ספק המנהג כתב מורכ"י שאין למחזר הואיל והתי' והראב"ה כתבו לחמיר מסעודה לסעודה והרב כתב בש"י סי' פ"ט בהג"ה סעיף א' ד"א דא"צ להמתין רק מיד אם סלק ובריר מותר עי" קנינה והדחת עכ"ל הרי שחשב סובר דדעת המחמירין מסעודה לסעודה היינו דוקא עי" קנינה והדחת על כן די לבא מן הדין להיות כדורן שאין לסמוך אלא עי" קנינה והדחת (והא"י ע"כ לא סבר טעם של מורכ"י ולכן הצריך לברך חתלה בהמ"י כמבואר בסמוך צ"כ או"ל לשיטתו) זה דעת הרב כאן ובש"י סי' פ"ט וה"ה ט"ז שם בס"ק ב' ודלא כמ"ש הש"ס שם בס"ק ז' שפ"י כונת הרב דלפי הש"ס שם בס"ק ז' שפ"י כונת קנינה והדחת ודברי הל"ח דף רכ"ז אנם מובנים לי בזה עכ"ל הש"ס ובאמת דברי הל"ח מובני בפשיטות דדעת הרב אינו כמ"ש הש"ס אלא כמ"ש אבל באמת הדובר תמות לכאורה על הרב סלק ובריר מותר עי" קנינה בשם י"א דאם סלק ובריר מותר עי" קנינה והדחת דמטעמיה כל הפוסקים בשם הראב"ה והתוס' דמי סלק ובריר וצ"ע קנינה והדחת ולא אואתן פוסקים האר"י קנינה והדחת לא צריכין שהייה מסעודה לסעודה (ועיין חומד"י ואגודה וראב"י פכ"ה ושי"ד וסמ"ג וסמ"ק וכל בו סי' ק') והרב שהור"ב שני הדעות יחד ע"כ מאין יצא לו ועל זה מתמהו ג"כ הל"ח בדרך ר"יית, ע"ש, ואולי הרב מסבא דנפשי סובר דאף הראב"ה דמתיר עי" סלק

מנחת יעקב

הלכה וכ"כ הרב להדיא בסימני דלקמן ברין זה וז"ל והמתנת להמתין שעה וכי קנינות הפה בעי וצ"ל דטעמו של הרב כיון דיעקר ספק המנהג כתב מורכ"י שאין למחזר הואיל והתי' והראב"ה כתבו לחמיר מסעודה לסעודה והרב כתב בש"י סי' פ"ט בהג"ה סעיף א' ד"א דא"צ להמתין רק מיד אם סלק ובריר מותר עי" קנינה והדחת עכ"ל הרי שחשב סובר דדעת המחמירין מסעודה לסעודה היינו דוקא עי" קנינה והדחת על כן די לבא מן הדין להיות כדורן שאין לסמוך אלא עי" קנינה והדחת (והא"י ע"כ לא סבר טעם של מורכ"י ולכן הצריך לברך חתלה בהמ"י כמבואר בסמוך צ"כ או"ל לשיטתו) זה דעת הרב כאן ובש"י סי' פ"ט וה"ה ט"ז שם בס"ק ב' ודלא כמ"ש הש"ס שם בס"ק ז' שפ"י כונת הרב דלפי הש"ס שם בס"ק ז' שפ"י כונת קנינה והדחת ודברי הל"ח דף רכ"ז אנם מובנים לי בזה עכ"ל הש"ס ובאמת דברי הל"ח מובני בפשיטות דדעת הרב אינו כמ"ש הש"ס אלא כמ"ש אבל באמת הדובר תמות לכאורה על הרב סלק ובריר מותר עי" קנינה בשם י"א דאם סלק ובריר מותר עי" קנינה והדחת דמטעמיה כל הפוסקים בשם הראב"ה והתוס' דמי סלק ובריר וצ"ע קנינה והדחת ולא אואתן פוסקים האר"י קנינה והדחת לא צריכין שהייה מסעודה לסעודה (ועיין חומד"י ואגודה וראב"י פכ"ה ושי"ד וסמ"ג וסמ"ק וכל בו סי' ק') והרב שהור"ב שני הדעות יחד ע"כ מאין יצא לו ועל זה מתמהו ג"כ הל"ח בדרך ר"יית, ע"ש, ואולי הרב מסבא דנפשי סובר דאף הראב"ה דמתיר עי" סלק

מנחת יעקב

הלכה וכ"כ הרב להדיא בסימני דלקמן ברין זה וז"ל והמתנת להמתין שעה וכי קנינות הפה בעי וצ"ל דטעמו של הרב כיון דיעקר ספק המנהג כתב מורכ"י שאין למחזר הואיל והתי' והראב"ה כתבו לחמיר מסעודה לסעודה והרב כתב בש"י סי' פ"ט בהג"ה סעיף א' ד"א דא"צ להמתין רק מיד אם סלק ובריר מותר עי" קנינה והדחת עכ"ל הרי שחשב סובר דדעת המחמירין מסעודה לסעודה היינו דוקא עי" קנינה והדחת על כן די לבא מן הדין להיות כדורן שאין לסמוך אלא עי" קנינה והדחת (והא"י ע"כ לא סבר טעם של מורכ"י ולכן הצריך לברך חתלה בהמ"י כמבואר בסמוך צ"כ או"ל לשיטתו) זה דעת הרב כאן ובש"י סי' פ"ט וה"ה ט"ז שם בס"ק ב' ודלא כמ"ש הש"ס שם בס"ק ז' שפ"י כונת הרב דלפי הש"ס שם בס"ק ז' שפ"י כונת קנינה והדחת ודברי הל"ח דף רכ"ז אנם מובנים לי בזה עכ"ל הש"ס ובאמת דברי הל"ח מובני בפשיטות דדעת הרב אינו כמ"ש הש"ס אלא כמ"ש אבל באמת הדובר תמות לכאורה על הרב סלק ובריר מותר עי" קנינה בשם י"א דאם סלק ובריר מותר עי" קנינה והדחת דמטעמיה כל הפוסקים בשם הראב"ה והתוס' דמי סלק ובריר וצ"ע קנינה והדחת ולא אואתן פוסקים האר"י קנינה והדחת לא צריכין שהייה מסעודה לסעודה (ועיין חומד"י ואגודה וראב"י פכ"ה ושי"ד וסמ"ג וסמ"ק וכל בו סי' ק') והרב שהור"ב שני הדעות יחד ע"כ מאין יצא לו ועל זה מתמהו ג"כ הל"ח בדרך ר"יית, ע"ש, ואולי הרב מסבא דנפשי סובר דאף הראב"ה דמתיר עי" סלק

מנחת יעקב

קניא ודחיתר

אוכליך ממנו וקצת גבוה כגון קערה או קנקן. וכתב בא"י ר"פ גיה"צ ועוד נמי מפה בפני זה ומפה בפני זה:

י וכן לא ישנה מכוס אחד אפי' כשישי היכר בפניהם דשמא יאכלו ג"כ זה עם זה. וכן כתב בצחור"ם ומנהג שלא יאכלו על מפה אחד אפילו חודשה ולא ישנה מכוס אחד עכ"ל. ונכון לזהו אפילו אם ישבו על שתי שולחנות אם לא שידיה הכוס בין כל שתייה ושתייה משום דרוכ פצמים נדבק קצת שמונותיה של המאכל מכל אחד בפני ונדבק אז בכלי וכולע כל אחד ממנו. אבל שני אכסנאים תבאים משני דרכין ואין מכירין זה את זה מתיר ושב"ג לאכול יחד בשלחן אחד זה בצד זה אחד בשל ואחד גבינה בלתי דבר היכר מפסיק ביניהם. לפי שאין לבר של זה וס' בזה כרי שיאכל עמו ומירו לשחות בכוס אחד ודאי אסור דמתוך כך יתחבר זה לזה ויבאו גם לאכול יחד. וכן מטעם שמונותיה שדבוק בכלים כראיאה לעיל:

פי וכתב בספר מצות קטן אבל חלות ח"ל מותר לכהן לאכול עם הזר על השלחן:

פי וכתב כל הכשר אר"צ (הגדה) אסור להניח כד של כותח אצל כד של מלח אבל כד של כותח אצל כד של חומץ מותר להניח לכתחילה. ומיירי ששניהם פתוחים. ומפרש הרמב"ם פ"ק ט' דא"מ הטעם דהמלח שאוב טעם הכותח ונמצא שמבשל הכשר שנתנו בו כטעם חלב אבל החומץ אינו שאוב טעם הכותח עכ"ל. והלכה אם עבר והניח אצלו ודאי אסור למלוח בו בשל לכתח"ל. ומירו זה אם שכתה ומלח בו בשל מותר בדיעבד ולא גרע משפת דר"א דרית דתנור (א) אבל התו' והסמ"ג והרא"ש מפורשים

שער מ' דין גבינה אחד בשר באותה סעודה אפילו קנתה והדחה לפי שממשיך ג"כ הטעם שלי כפה זמן אורך יותר מביצים המטונגין בשופן אוחות שהעולם נזהרין מלאכול אחריהם גבינה ונמצא שאוכל טעם בשל בחלב יחד ונראה ג"כ כאלו אכל בשל חלב יחד. ועוד הוא כתב במדברי פ"ק כל הכשר דמה"ט ג"ל מהר"ם ז"ל בעצמו להחמיר בכשר אחד גבינה כמו בגבינה אחד בשל לפי שפעם אחת מצא גבינה בין שינוי סעודה לסעודה. ומזהו אסור מזהו טעם דרוקא טעם הכשר שכתב נקרא טעם מאחר שיעקוד מיקרי בשל ושיירי לגזור בו אטו בשל בחלב.].

פי וכתב הרמב"ם והסמ"ג וסמ"ק אסור עליו בשל עוף כדבריו ב"ה שמתו יאכלו יחד. אבל השלחן שמסדר עליו את החבישיל ונתן זה בצד זה עכ"ל. והיינו משום דמאחר דהוי לפי שעה לא חיישינן בהו שמא יתערבו יחד:

פי וכתב עוד בסמ"ק וכן פירש"י שני ב"ב אדם המכירים זה את זה הוי כעין תפוסה אחת ואסור לאכול יחד בשלחן אחד אחר גבינה ואחר בשל לא שישניו היכר בגבינה שמה ישכחו ויאכלו. וכן מוכרח בעבודה זרה פ"ק ר"י גבי אבני מרקוליס שתפוסה הוי כשאין דבר גבוה מפסיק. וכן הרמב"ם פ"ק ט' דא"מ אפי' בשל חיה או עוף צריך שיהא חוזרין שביניהם דבר שאין

הגהות

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

אסור

לאכול אחריו בשל באותה סעודה אפילו קנתה והדחה לפי שממשיך ג"כ הטעם שלי כפה זמן אורך יותר מביצים המטונגין בשופן אוחות שהעולם נזהרין מלאכול אחריהם גבינה ונמצא שאוכל טעם בשל בחלב יחד ונראה ג"כ כאלו אכל בשל חלב יחד. ועוד הוא כתב במדברי פ"ק כל הכשר דמה"ט ג"ל מהר"ם ז"ל בעצמו להחמיר בכשר אחד גבינה כמו בגבינה אחד בשל לפי שפעם אחת מצא גבינה בין שינוי סעודה לסעודה. ומזהו אסור מזהו טעם דרוקא טעם הכשר שכתב נקרא טעם מאחר שיעקוד מיקרי בשל ושיירי לגזור בו אטו בשל בחלב.].

פי וכתב הרמב"ם והסמ"ג וסמ"ק אסור עליו בשל עוף כדבריו ב"ה שמתו יאכלו יחד. אבל השלחן שמסדר עליו את החבישיל ונתן זה בצד זה עכ"ל. והיינו משום דמאחר דהוי לפי שעה לא חיישינן בהו שמא יתערבו יחד:

פי וכתב עוד בסמ"ק וכן פירש"י שני ב"ב אדם המכירים זה את זה הוי כעין תפוסה אחת ואסור לאכול יחד בשלחן אחד אחר גבינה ואחר בשל לא שישניו היכר בגבינה שמה ישכחו ויאכלו. וכן מוכרח בעבודה זרה פ"ק ר"י גבי אבני מרקוליס שתפוסה הוי כשאין דבר גבוה מפסיק. וכן הרמב"ם פ"ק ט' דא"מ אפי' בשל חיה או עוף צריך שיהא חוזרין שביניהם דבר שאין

הגהות

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

הגהות

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

הגהות

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

הגהות

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

ההניח אסור לטעם שכתב רמב"ם ור"י וכן פ"ק וע"פ דמטונג דמכ"ל פי ע"י:

א) והכח משמע ק"מ כדברי רמב"ם ור"י מולא נקט יומר מורה פסוק דרשנעל כמלם:

including Cheshire and Gloucester) whose curd is cut, gently heated, pressed, and stirred before being pressed into forms. Colby and Monterey Jack are similar but milder cheeses; their curd is rinsed before it is pressed, washing away some acidity and calcium. A similar curd-washing takes place when making the Dutch cheeses Edam and Gouda.

A Gouda cheese market

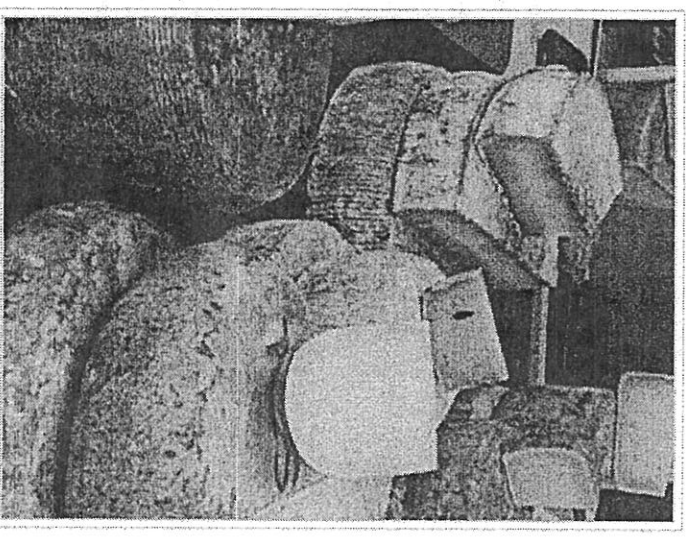
Swiss-style cheeses like Emmental and Gruyère are generally quite firm. The same bacteria that give Emmental its holes contribute to their aromatic and sharp flavors. The hardest cheeses — "grating cheeses" such as Parmesan, Pecorino, and Romano — are quite firmly packed into large forms and aged for months or years. ↓

Processed cheese is made from traditional cheese and emulsifiers, often with the addition of milk, more salt, preservatives, and food coloring. It is inexpensive, consistent, and melts smoothly. This is the most-consumed category of cheese in the United States. The most familiar processed cheese may be pre-sliced mild yellow American Cheese or Velveeta. Many other varieties exist, including Easy Cheese, a Kraft Foods brand sold in a spray can.

Health and nutrition

In general, cheese supplies a great deal of calcium, protein, and phosphorus. A 30 gram (one ounce) serving of cheddar cheese contains about seven grams of protein and 200 milligrams of calcium. Nutritionally, cheese is essentially concentrated milk: it takes about 200 grams (seven ounces) of milk to provide that much protein, and 150 grams to equal the calcium.^[8]

Cheese shares milk's nutritional disadvantages as well. The Center for Science in the Public Interest condemns cheese as America's number one source of saturated fat, adding that the average American ate 30 pounds (13.6 kg) of cheese in the year 2000, up from 11 pounds (5 kg) in 1970.<note>Center for Science in the Public Interest (2001). Don't Say Cheese (<http://www.cspinet.org/new/cheese.html>). Retrieved October 15, 2005.</note> Their recommendation is to limit full-fat cheese consumption to two ounces (60 grams) a week. Whether cheese's highly saturated fat actually leads to an increased risk of heart disease is called into question when considering France and Greece, which lead the world in cheese eating (more than 14 ounces (400 grams) a week per

Cheese selection on market stand in

... moisture from the curd, and firms up a cheese's texture in an interaction with its proteins. Some cheeses are salted from the outside with dry salt or brine washes. Most cheeses have the salt mixed directly into the curds.

A number of other techniques can be employed to influence the cheese's final texture and flavor. Some examples:

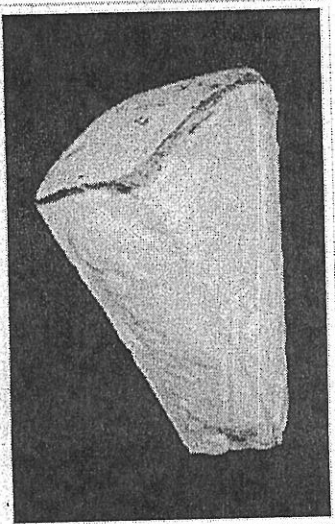
- **Stretching:** (Mozzarella, Provolone) The curd is stretched and kneaded in hot water, developing a stringy, fibrous body.
- **Cheddaring:** (Cheddar, other English cheeses) The cut curd is repeatedly piled up, pushing more moisture away. The curd is also mixed (or *milled*) for a long period of time, taking the sharp edges off the cut curd pieces and influencing the final product's texture.
- **Washing:** (Edam, Gouda, Colby) The curd is washed in warm water, lowering its acidity and making for a milder-tasting cheese.

Most cheeses achieve their final shape when the curds are pressed into a mold or form. The harder the cheese, the more pressure is applied. The pressure drives out moisture — the molds are designed to allow water to escape — and unifies the curds into a single solid body.

→ Aging

A newborn cheese is usually salty yet bland in flavor and, for harder varieties, rubbery in texture. These qualities are sometimes enjoyed—cheese curds are eaten on their own—but usually cheeses are left to rest under carefully controlled conditions. This aging period (also called ripening, or, from the French, *affinage*) can last from a few days to several years. As a cheese ages, microbes and enzymes transform its texture and intensify its flavor. This transformation is largely a result of the breakdown of casein proteins and milkfat into a complex mix of amino acids, amines, and fatty acids.

Some cheeses have additional bacteria or molds intentionally introduced to them before or during aging. In traditional cheesemaking, these microbes might be already present in the air of the aging room; they are simply allowed to settle and grow on the stored cheeses. More often today, prepared cultures are used, giving more consistent results and putting fewer constraints on the environment where the cheese ages.

Vacherin du Haut-Doubs cheese, a

For the blue cheeses (Roquefort, Stilton, Gorgonzola), *Penicillium* mold is introduced to the curd before molding. During aging, the blue molds (*P. roqueforti* or *P. glaucum*)

7

Q. What are the cheeses that are considered "hard cheeses" for which one has to wait six hours before eating meat? Are cottage and cream cheese considered hard cheeses? What if the hard cheese is cooked?
A. Hard cheese is cheese that has been aged so that it no longer can be sliced. Parmesian cheese is considered hard if it has been aged for six months. Romano may also be a hard cheese (but is not readily available as kosher). Swiss, Cheddar, Muenster, and Mozzarella are not hard cheeses. Cottage and cream cheese are certainly not hard cheeses either. If a hard cheese is cooked, it does **not** lose its status as a hard cheese.

4 Hard cheese has the same rules as meat - that means that if one ate hard cheese he may not eat meat for six hours. In the United States today, however, it is difficult to find "hard" cheese, since hard cheese means that it was allowed to process for six months before it was packaged and refrigerated. Once the processing of the cheese has ended, the cheese does not become "hard" even if it is in stock six months later (written responsuum from Harav Y. Belsky).

קדושה . הלכות מאכלות אסורות פ"ט

הרדב"ז (פב י)

שאור לחתוך בו לטון אינו אלא מפני השומן הנקשר על פניו שהוא נדבק ביותר בדבר הקריף וכשהוא חותך בו לחם או איזה דבר הכי הסכין מתקנה בו ולא נשאר שום שומן על פניו ולפיכך מותר לחתוך בו לטון . והשפת הכל מבוחר בדבריו ז"ל דמדכח ככין שחך בה בשר לוי וחזר והחך בה לטון פשע אחר שחך בה הכשר חזר אחר בינתיים ומש"ה הוא דאסור הא אם הפסיק חתיכה שום דבר אחר בינתיים שרי ולא הולך שוב לכתוב דלי פתיך דבר ליפתא ש"ד . ומ"ש שחך בשר לוי לאו דוקא לוי דה"ה למנוסל והוא רוחא והוא דלא נקב בשר סחא לאשמועינן דבשר בשר רוחא הוא דאמרינן הכי אבל בבשר לטון אין השומן נקשר על פניו כי"כ שיאסר לחתוך בו לטון ולא הולך לכהוה הא דבולקא דככלל מ"ש וכיוצא בו מדכרין החריפים הוא ומטעם זה לא הולך לכהוה דקולחא ליפתא שרי דדבר נרוו הוא דלפח לאו מדכרין החריפים הוא . ועל דרך זו יש ליישב דברי הרי"ף . כך י"ל לדחוק ליישב דבריהם אם היה נירפסם בגמרא כנירפסא דידן אבל כבר אפשר שלא היו כחובי דברים הללו בנירפסם בגמרא :

החתך ואוכל השאר בחלב: בה אין מניחין כד של מלח בצד כד של כמך מפני [פ] ששואב ממנו ונמצא מבשל הבשר במלח זה שיש בו טעם החלב . *אבל מניח כד החומץ בצד כד הכמך שאין החומץ שואב ממנו: זכ"ו ימי שאכל גבינה או חלב תחלה מותר [פ] לאכול אחריו בשר מיד . וצריך שיריה ידיו [ג] ויקנה פיו בין הגבינה ובין הבשר . ובמה מקנה פיו בפת או בפירות שלועסן ובלוען או פולטן . ובכל מקנחין את הפה חוץ מתמרים או קמח או ירקות שאין

השגת הראב"ד
י"אכל מניח כד החומץ כד כד
הכמך . א"א נירפסא אחרת יש
אלונו :

א עור שס ס' י"ג סמ"ג סס : ב עור שס ס' פט סמ"ג סס :

דימי מרב נתפס מהו להנתי כדא דמילתא גבי כדא דכמא ח"ל אסור דחלא מאי ח"ל שרי ומ"ש וכו' הרי איתיה לאיסוריה בעיניה והאי ליתיה לאיסוריה בעיניה ופירש"י דמבעיה ליה מי חיישין שמא יפול מן הכותח במלח והוא לא ידע וימלח ממנו בשר (או יתן ממנו לחוך בקדרה) האי כותח הנוסל במלח נראה ויכיר מפני שהוא עב ולא בטיל אבל כותח הנוסל בחומץ ליתיה בעיניה ובטל בששים . אבל רבינו מפרש דלאנתי כדא דכמא גבי כדא דמילתא כממך ממש קאמר ממש דמשאב שאיב ליה מילתא למותחא אבל חלא שרי משום דלא שאיב . וכחב ה"רין שכן פ"ה והאי פירושה לא שייך מאי דאמרינן האי חתיכה לאיסוריה בעיניה וצריך לומר שגירפסא אחרת היתה להם ולכן נחמנו הראב"ד שכתב על דברי רבינו ח"ל גירפסא אחרת יש אללונו :

כו מי שאכל גבינה או חלב כדא דמילתא גבי כדא דכמא ח"ל אסור דחלא מאי ח"ל שרי ומ"ש וכו' הרי איתיה לאיסוריה בעיניה והאי ליתיה לאיסוריה בעיניה ופירש"י דמבעיה ליה מי חיישין שמא יפול מן הכותח במלח והוא לא ידע וימלח ממנו בשר (או יתן ממנו לחוך בקדרה) האי כותח הנוסל במלח נראה ויכיר מפני שהוא עב ולא בטיל אבל כותח הנוסל בחומץ ליתיה בעיניה ובטל בששים . אבל רבינו מפרש דלאנתי כדא דכמא גבי כדא דמילתא כממך ממש קאמר ממש דמשאב שאיב ליה מילתא למותחא אבל חלא שרי משום דלא שאיב . וכחב ה"רין שכן פ"ה והאי פירושה לא שייך מאי דאמרינן האי חתיכה לאיסוריה בעיניה וצריך לומר שגירפסא אחרת היתה להם ולכן נחמנו הראב"ד שכתב על דברי רבינו ח"ל גירפסא אחרת יש אללונו :

כו מי שאכל גבינה או חלב כדא דמילתא גבי כדא דכמא ח"ל אסור דחלא מאי ח"ל שרי ומ"ש וכו' הרי איתיה לאיסוריה בעיניה והאי ליתיה לאיסוריה בעיניה ופירש"י דמבעיה ליה מי חיישין שמא יפול מן הכותח במלח והוא לא ידע וימלח ממנו בשר (או יתן ממנו לחוך בקדרה) האי כותח הנוסל במלח נראה ויכיר מפני שהוא עב ולא בטיל אבל כותח הנוסל בחומץ ליתיה בעיניה ובטל בששים . אבל רבינו מפרש דלאנתי כדא דכמא גבי כדא דמילתא כממך ממש קאמר ממש דמשאב שאיב ליה מילתא למותחא אבל חלא שרי משום דלא שאיב . וכחב ה"רין שכן פ"ה והאי פירושה לא שייך מאי דאמרינן האי חתיכה לאיסוריה בעיניה וצריך לומר שגירפסא אחרת היתה להם ולכן נחמנו הראב"ד שכתב על דברי רבינו ח"ל גירפסא אחרת יש אללונו :

כה אין מניחין כד של מלח בצד כד של כמך מפני [פ] ששואב ממנו ונמצא מבשל הבשר במלח זה שיש בו טעם החלב . *אבל מניח כד החומץ בצד כד הכמך שאין החומץ שואב ממנו: זכ"ו ימי שאכל גבינה או חלב תחלה מותר [פ] לאכול אחריו בשר מיד . וצריך שיריה ידיו [ג] ויקנה פיו בין הגבינה ובין הבשר . ובמה מקנה פיו בפת או בפירות שלועסן ובלוען או פולטן . ובכל מקנחין את הפה חוץ מתמרים או קמח או ירקות שאין

השגת הראב"ד
י"אכל מניח כד החומץ כד כד
הכמך . א"א נירפסא אחרת יש
אלונו :

א עור שס ס' י"ג סמ"ג סס : ב עור שס ס' פט סמ"ג סס :

דימי מרב נתפס מהו להנתי כדא דמילתא גבי כדא דכמא ח"ל אסור דחלא מאי ח"ל שרי ומ"ש וכו' הרי איתיה לאיסוריה בעיניה והאי ליתיה לאיסוריה בעיניה ופירש"י דמבעיה ליה מי חיישין שמא יפול מן הכותח במלח והוא לא ידע וימלח ממנו בשר (או יתן ממנו לחוך בקדרה) האי כותח הנוסל במלח נראה ויכיר מפני שהוא עב ולא בטיל אבל כותח הנוסל בחומץ ליתיה בעיניה ובטל בששים . אבל רבינו מפרש דלאנתי כדא דכמא גבי כדא דמילתא כממך ממש קאמר ממש דמשאב שאיב ליה מילתא למותחא אבל חלא שרי משום דלא שאיב . וכחב ה"רין שכן פ"ה והאי פירושה לא שייך מאי דאמרינן האי חתיכה לאיסוריה בעיניה וצריך לומר שגירפסא אחרת היתה להם ולכן נחמנו הראב"ד שכתב על דברי רבינו ח"ל גירפסא אחרת יש אללונו :

כה אין מניחין כד של מלח וכו' . המכתבא שאין הדברים אמורים אלא בכלים של חרס ששואבין זה מזה דרך דפנותיהן אבל כלי מתכות אין שואבין זה מזה . כלי לוי נירפסו של רבינו . אבל לפי גרסתם הספרים אין הלוקה בין כלי חרס לשאר כלים דעממא הוי משום שמא יפול מן הכותח במלח והוא לא ידע וימלח בה בשר :

כו מי שאכל גבינה או חלב כדא דמילתא גבי כדא דכמא ח"ל אסור דחלא מאי ח"ל שרי ומ"ש וכו' הרי איתיה לאיסוריה בעיניה והאי ליתיה לאיסוריה בעיניה ופירש"י דמבעיה ליה מי חיישין שמא יפול מן הכותח במלח והוא לא ידע וימלח ממנו בשר (או יתן ממנו לחוך בקדרה) האי כותח הנוסל במלח נראה ויכיר מפני שהוא עב ולא בטיל אבל כותח הנוסל בחומץ ליתיה בעיניה ובטל בששים . אבל רבינו מפרש דלאנתי כדא דכמא גבי כדא דמילתא כממך ממש קאמר ממש דמשאב שאיב ליה מילתא למותחא אבל חלא שרי משום דלא שאיב . וכחב ה"רין שכן פ"ה והאי פירושה לא שייך מאי דאמרינן האי חתיכה לאיסוריה בעיניה וצריך לומר שגירפסא אחרת היתה להם ולכן נחמנו הראב"ד שכתב על דברי רבינו ח"ל גירפסא אחרת יש אללונו :

כה אין מניחין כד של מלח בצד כד של כמך מפני [פ] ששואב ממנו ונמצא מבשל הבשר במלח זה שיש בו טעם החלב . *אבל מניח כד החומץ בצד כד הכמך שאין החומץ שואב ממנו: זכ"ו ימי שאכל גבינה או חלב תחלה מותר [פ] לאכול אחריו בשר מיד . וצריך שיריה ידיו [ג] ויקנה פיו בין הגבינה ובין הבשר . ובמה מקנה פיו בפת או בפירות שלועסן ובלוען או פולטן . ובכל מקנחין את הפה חוץ מתמרים או קמח או ירקות שאין

השגת הראב"ד
י"אכל מניח כד החומץ כד כד
הכמך . א"א נירפסא אחרת יש
אלונו :

א עור שס ס' י"ג סמ"ג סס : ב עור שס ס' פט סמ"ג סס :

דימי מרב נתפס מהו להנתי כדא דמילתא גבי כדא דכמא ח"ל אסור דחלא מאי ח"ל שרי ומ"ש וכו' הרי איתיה לאיסוריה בעיניה והאי ליתיה לאיסוריה בעיניה ופירש"י דמבעיה ליה מי חיישין שמא יפול מן הכותח במלח והוא לא ידע וימלח ממנו בשר (או יתן ממנו לחוך בקדרה) האי כותח הנוסל במלח נראה ויכיר מפני שהוא עב ולא בטיל אבל כותח הנוסל בחומץ ליתיה בעיניה ובטל בששים . אבל רבינו מפרש דלאנתי כדא דכמא גבי כדא דמילתא כממך ממש קאמר ממש דמשאב שאיב ליה מילתא למותחא אבל חלא שרי משום דלא שאיב . וכחב ה"רין שכן פ"ה והאי פירושה לא שייך מאי דאמרינן האי חתיכה לאיסוריה בעיניה וצריך לומר שגירפסא אחרת היתה להם ולכן נחמנו הראב"ד שכתב על דברי רבינו ח"ל גירפסא אחרת יש אללונו :

כו מי שאכל גבינה או חלב כדא דמילתא גבי כדא דכמא ח"ל אסור דחלא מאי ח"ל שרי ומ"ש וכו' הרי איתיה לאיסוריה בעיניה והאי ליתיה לאיסוריה בעיניה ופירש"י דמבעיה ליה מי חיישין שמא יפול מן הכותח במלח והוא לא ידע וימלח ממנו בשר (או יתן ממנו לחוך בקדרה) האי כותח הנוסל במלח נראה ויכיר מפני שהוא עב ולא בטיל אבל כותח הנוסל בחומץ ליתיה בעיניה ובטל בששים . אבל רבינו מפרש דלאנתי כדא דכמא גבי כדא דמילתא כממך ממש קאמר ממש דמשאב שאיב ליה מילתא למותחא אבל חלא שרי משום דלא שאיב . וכחב ה"רין שכן פ"ה והאי פירושה לא שייך מאי דאמרינן האי חתיכה לאיסוריה בעיניה וצריך לומר שגירפסא אחרת היתה להם ולכן נחמנו הראב"ד שכתב על דברי רבינו ח"ל גירפסא אחרת יש אללונו :

כה אין מניחין כד של מלח בצד כד של כמך מפני [פ] ששואב ממנו ונמצא מבשל הבשר במלח זה שיש בו טעם החלב . *אבל מניח כד החומץ בצד כד הכמך שאין החומץ שואב ממנו: זכ"ו ימי שאכל גבינה או חלב תחלה מותר [פ] לאכול אחריו בשר מיד . וצריך שיריה ידיו [ג] ויקנה פיו בין הגבינה ובין הבשר . ובמה מקנה פיו בפת או בפירות שלועסן ובלוען או פולטן . ובכל מקנחין את הפה חוץ מתמרים או קמח או ירקות שאין

השגת הראב"ד
י"אכל מניח כד החומץ כד כד
הכמך . א"א נירפסא אחרת יש
אלונו :

א עור שס ס' י"ג סמ"ג סס : ב עור שס ס' פט סמ"ג סס :

דימי מרב נתפס מהו להנתי כדא דמילתא גבי כדא דכמא ח"ל אסור דחלא מאי ח"ל שרי ומ"ש וכו' הרי איתיה לאיסוריה בעיניה והאי ליתיה לאיסוריה בעיניה ופירש"י דמבעיה ליה מי חיישין שמא יפול מן הכותח במלח והוא לא ידע וימלח ממנו בשר (או יתן ממנו לחוך בקדרה) האי כותח הנוסל במלח נראה ויכיר מפני שהוא עב ולא בטיל אבל כותח הנוסל בחומץ ליתיה בעיניה ובטל בששים . אבל רבינו מפרש דלאנתי כדא דכמא גבי כדא דמילתא כממך ממש קאמר ממש דמשאב שאיב ליה מילתא למותחא אבל חלא שרי משום דלא שאיב . וכחב ה"רין שכן פ"ה והאי פירושה לא שייך מאי דאמרינן האי חתיכה לאיסוריה בעיניה וצריך לומר שגירפסא אחרת היתה להם ולכן נחמנו הראב"ד שכתב על דברי רבינו ח"ל גירפסא אחרת יש אללונו :

שפא דמעקרא, ודאוי היה להקדים את שעליו הנטילה באה, וכן אחת יכול לפרש בעוף ובבה דאגרא, ובמה שאמרו לרב יצחק אבל בשר וגבנה לא, והרי שנתחייב כל השמורות לששתנו ואף הלשוה מסייעתו שלשון קטנה אינו נופל על בשר החזוב בין השנים, שאינו סר בקנה אלא על שמנינות או פרוזיג שבחזיר, והוא עקר הדברים, ומכל מקום אחרוני הרבנים ⁶⁵ מפרשים על מדותיהם ומקילין לאכול גבנה אף לאחר בשר בהמה ולאחר בקנה הפה ובנטילה אם הוא בלילה, או בקנה הפה לבד הוא ביום, ואחר עוף בלא קנה ונטילה אפי' בלילה, ולאכול אף בשר בהמה לאחר גבנה בלא שום קנה אלא בנטילה אם הוא בלילה, והם מפרשים זו של גבנה אלא אם הוא בלילה, ומותר לאכול אחריו גבנה בלא שום קנה וחלה וטורח כלל אפי' בלילה, ורב יצחק אבל גבנה חולה ואחר כך בשר בהמה בלא קנה ובלא נטילה אלא שהיה מצריך נטילה בפה מתעבלת הייג לשעתה ⁶⁶, ורב חסדא שאמר אכל בשר אטור גבנה פירושו אלא בקנה ונטילה בלילה או קנה לבד ביום, ואם שהו ששעות אין צריך כלום אף בגבנה שאחר בשר בהמה ואף בלילה, ומה שאמר אכל גבינה מותר בבשר פירושו בלא קנה ונטילה, אלא שאם הוא בלילה צריך נטילה, וכמה קשים לפרש דבריהם, שאם כן מה הקשו לרב יצחק מדברי אגרא, וחלה רב יצחק גבנה אבל חולה, ועוד מה הקשו לר' יוחנן על מה שאמר ולא כלום מדברי רב חסדא, והא רב חסדא לא מצריך שהיה כלל אלא קנה ונטילה ⁶⁸, ועוד היאך אמר רב חסדא אטור חסמא ⁶⁹, ועוד אם אין צורך לקנה אלא בבשר ואחר כך גבנה, היאך הביא מחלוקת בית שמאי ובית הלל בקנה אור מצשה של רב יצחק שאכל הגבנה חולה,

להקשות מדברי רב חסדא או מדברי רב חסדא לדברי, והרי אגרא הקיים עוף לגבנה וראי בקרימת גבנה אמרה כמו שהכרענו כמה שמכר לו דברי רב יצחק.

זה עקר הדברים, והשכל ענין בה, שמאחר שאטור גבינה אחר בשר הוא מדין בשר השנים ⁶⁴, מה לי עוף מה לי בהמה וחלה אף הוא נכנס ונחבש גם לי השנים בבשר הבהמה, והרי הוא בשר בו כן אלא שאטור מדברי סופרים, ועוד ראייה שלא המקפיד בהקדמתו שהרי אמרו לרב יצחק הוא מני אגרא עוף וגבינה וכו', עוף וגבנה אין בשר וגבנה לא, והרי הוא דאוי גבנה אבל חולה וקרוי לה בשר וגבנה, ואעפ"י שאף רב חסדא במה שאמר אכל גבנה מותר לאכול בשר חסם אמרה ולא חזירי קנה ונטילה, בזה כבר למדנו מאגרא ורב יצחק, וסמוך בה לומר על הצדיק שהחזירנו אכל מה שאמר אכל בשר אטור לאכול גבנה שלא חזרה, אלא שכל צד נאמר לא היה לו חסומם, והיו שרי אפי' שאל מר' יוחנן כמה ישרא בין בשר לגבנה, כלומר שפשוט היה לו שאין תקון לגבנה, כלומר שפסק שם בשר ממה שכתבנו שהפכו השאלה למה ישרא בין גבינה לבשר להשוותו של ר' יוחנן הפסחה, כלומר שלפי השוואתו אין לה מקום אלא בכה, והרי לפי דרכנו למדנו מדברי רב חסדא מכוונים שהרי הקשו מדבריו לר' יוחנן, ומה שפירש ר' יוחנן ולא כלום פירושו שאין הענין בשהיה אלא בקנה ונטילה, אבל בשר ואחר כך גבינה וראי צריך שהיה

ועוד אני חוזר ללשון בין תבשיל לגבינה, שהלשון בא כנוון, שהוא בא ללמד כשהוא בא ליטול לצורך התבשיל, וכאלו הוא אמור בין תבשיל זה שהוא בא ליטול עליו לגבנה,

וגיל קנה הפה פשיטא ולא צריך דגבינה נזמחה היא בתוך הרוק שבפה, ועי' אף בחידוש הרשב"א ב"ה נמצא ⁵⁸ כן מקשה בתוה"ב ובמה"ב שם ⁵⁹ בתוה"ב שם [פ"א], ועוד דאם איתא דרב חסדא אטור בלא קינה קאמר הו"כ לישנה ואמר אטור לאכול גבינה דאמר למכר משעת ואינו הוא

הגיל, ובתוה"ב ב"ה שייך [פ"א], כסעם ⁵⁴ כסעם הדמבש, הבגו לעיל בהערות ובי"ט רבנו הונתן עמי ק"ח ⁵⁵ רבנו חם בתוה"ב עוף ונחבש בראשונים [וראה סו"ה ל"ח ל"ט], והוא שלינגר מ"ט תע"ג, וכ"ז הדו"ה [ל"א], והראש ב"ב שייך [פ"א], ועי' תוה"ב שם ⁵⁶ אוילי צ"ל, מ"כפ"ר"ס"ם, ⁵⁷ בתוה"ב שם

אטור לאכול גבינה דאמר למכר משעת ואינו הוא

הוא בתוך הרוק שבפה, ועי' אף בחידוש הרשב"א ב"ה נמצא ⁵⁸ כן מקשה בתוה"ב ובמה"ב שם ⁵⁹ בתוה"ב שם [פ"א], ועוד דאם איתא דרב חסדא אטור בלא קינה קאמר הו"כ לישנה ואמר אטור לאכול גבינה דאמר למכר משעת ואינו הוא

וביום אינו צריך להזיף ונטילה ידים שהרי הוא רואה את ידיו אם יש בהם פירווי גבינה אם לא.

רצה לאכול בשר עוף אחר גבינה אינו צריך לא לקנה ולא לנטילה ואפי' בלילה ⁴⁴, ויש אמרים ⁴⁵ שאינו צריך לקנה הפה בפת אבל צריך הוא מכל מקום מעט בבל וכוונא בו, והוא שהם גורסים עוף וגבינה נאכלין באפיקולין ⁴⁶, ר"ל מטעם בלא קנה שבפת, ומכל מקום אנו גורסים באפיקולין כלומר דרך פרסום ואפיקולין בלא קנה בעולם, והיה כבר ביארנו ⁴⁷ שחולקו על הפוסקים, יש פוסקים ⁴⁸ שדינה כעוף והוא עקר הדברים, אלא שנהגו לחזמור בה כבהמה מפני שבשורה דומה לבשר בהמה.

וז' היא שסת קדמוניתו בענין זה, ולשטה זו פ"י השמונה כך הוא מני אגרא עוף וגבנה נאכלין באפיקולין, ופי' באפיקולין זה בלא קנה הפה ובלא נטילה ידים ⁴⁹, ומכל מקום דוקא גבנה אחרי העוף ⁵⁰, והראיה מה שמכר לו דרב יצחק אייתו ליה גבנה ואכל הו"ד איתו ליה בשרא דבהמה ואכל כי לא משא זריה אלא שקנה פני לבד ואכל, והקשו מדאגרא דדוקא אמרה בעוף וגבנה, וזי' שקנה להסיר פירווי, ולמה שהרי ידיו כבר הוא רואה אותם, ונמצא שלא דברו אגרא ורב יצחק אלא בגבנה ואחר כך בשר, ומהם למדנו דין זה, אם לעוף אם לבהמה.

מסקנה לערוה אפי' בקירוב וכו'. ⁴³ חמב"ס שם חמ"ה, ודושי"ע שם ס"ב מצריכין קנה והזחה [ועי' בהמ"ש, שם שהיה ידיו רזית ודושי"ע] וכו"ל, ודושי"ע והראש וה"ז, אלא שהמב"ס שם [ועי' כס"ט ולח"א], וכן ה"ז סוברים שהזחה זו היא דהצת הדים, אלא שרי"ט וה"ז ודושי"ע ורשב"א בתוה"ב שם ודושי"ע סוברים שזו היא החת הפה, והנה דבנו אינו מוכיח החת כלי ואפי' כסופר כותב אחרים מוכה בישב"א ד"ה אלא בצינן אלא חזא או מקנה או מריה ופוסק כן, ועי' להלן הערת ⁷⁴, ⁴⁴ כ"ט הרשב"א ב"ה ק"ה בריה ולענין דלעת חמב"א, ובי"ט חמב"ס שם חמ"ז ולענין שייך חמב"א, ⁴⁵ המאורות שם, עוף וגבינה נאכלין באפיקולין פירושו דרך הפקר שאין נזוה

בהם, ויש אמרים באפיקולין פירושו מטעם לקנה בו דין ופני בלא קינה אחר ובלא נטילה ידים ודוקא גבינה ואח"כ עוף, ⁴⁶ בריף כ' וי"א באפיקולין, ועי' ר"י ועי' עיטור [הפ"א], וכ"ז חמ"ב יב ע"ד וישע"ר החוש שם, ⁴⁷ לעיל בה"ה והמשה הראשונה, ⁴⁸ הרשב"א ב"ה ח"ג אגרא בשם ריש מי שחזרץ ושמו הוא דע"י חמב"ס הדו"ה, ועי' אף ברי"ן אבל חרשב"א חרי"ן בשם חמב"א, וכן בפ"י אחר בתוה"ב עוף כי שמפני שבשר היה בזה אין אסורו אלא חרשב"א חרי"ן בשם חמב"א, ובי"ט בתוה"ב עוף, ⁵⁰ כ"ט בתו"ס ורשב"א חרי"ן ורוא"ש ועי' ⁵¹ ק"ה ב', ⁵² ראה שם חו"ה לא שנו, ורשב"א ד"ה הא דאמרין, ⁵³ עי' חוס ורשב"א

מסקנה לערוה אפי' בקירוב וכו'. ⁴³ חמב"ס שם חמ"ה, ודושי"ע שם ס"ב מצריכין קנה והזחה [ועי' בהמ"ש, שם שהיה ידיו רזית ודושי"ע] וכו"ל, ודושי"ע והראש וה"ז, אלא שהמב"ס שם [ועי' כס"ט ולח"א], וכן ה"ז סוברים שהזחה זו היא דהצת הדים, אלא שרי"ט וה"ז ודושי"ע ורשב"א בתוה"ב שם ודושי"ע סוברים שזו היא החת הפה, והנה דבנו אינו מוכיח החת כלי ואפי' כסופר כותב אחרים מוכה בישב"א ד"ה אלא בצינן אלא חזא או מקנה או מריה ופוסק כן, ועי' להלן הערת ⁷⁴, ⁴⁴ כ"ט הרשב"א ב"ה ק"ה בריה ולענין שייך חמב"א, ⁴⁵ המאורות שם, עוף וגבינה נאכלין באפיקולין פירושו דרך הפקר שאין נזוה

מסקנה לערוה אפי' בקירוב וכו'. ⁴³ חמב"ס שם חמ"ה, ודושי"ע שם ס"ב מצריכין קנה והזחה [ועי' בהמ"ש, שם שהיה ידיו רזית ודושי"ע] וכו"ל, ודושי"ע והראש וה"ז, אלא שהמב"ס שם [ועי' כס"ט ולח"א], וכן ה"ז סוברים שהזחה זו היא דהצת הדים, אלא שרי"ט וה"ז ודושי"ע ורשב"א בתוה"ב שם ודושי"ע סוברים שזו היא החת הפה, והנה דבנו אינו מוכיח החת כלי ואפי' כסופר כותב אחרים מוכה בישב"א ד"ה אלא בצינן אלא חזא או מקנה או מריה ופוסק כן, ועי' להלן הערת ⁷⁴, ⁴⁴ כ"ט הרשב"א ב"ה ק"ה בריה ולענין שייך חמב"א, ⁴⁵ המאורות שם, עוף וגבינה נאכלין באפיקולין פירושו דרך הפקר שאין נזוה

מסקנה לערוה אפי' בקירוב וכו'. ⁴³ חמב"ס שם חמ"ה, ודושי"ע שם ס"ב מצריכין קנה והזחה [ועי' בהמ"ש, שם שהיה ידיו רזית ודושי"ע] וכו"ל, ודושי"ע והראש וה"ז, אלא שהמב"ס שם [ועי' כס"ט ולח"א], וכן ה"ז סוברים שהזחה זו היא דהצת הדים, אלא שרי"ט וה"ז ודושי"ע ורשב"א בתוה"ב שם ודושי"ע סוברים שזו היא החת הפה, והנה דבנו אינו מוכיח החת כלי ואפי' כסופר כותב אחרים מוכה בישב"א ד"ה אלא בצינן אלא חזא או מקנה או מריה ופוסק כן, ועי' להלן הערת ⁷⁴, ⁴⁴ כ"ט הרשב"א ב"ה ק"ה בריה ולענין שייך חמב"א, ⁴⁵ המאורות שם, עוף וגבינה נאכלין באפיקולין פירושו דרך הפקר שאין נזוה

אסור (יב) לפי שהבשר מוציא שומן ומושך טעם עד זמן ארוך, לפיכך אפילו לא אכלו אלא לעסו לתינוק צריך להמתין דאף על גב שלא אכלו מכל מקום טעם הבשר נשאר לו בפיו ומושך לו טעם השומן כאילו אכל:

ב"אכל גבינה מותר לאכול אחריו בשר מיד אפילו באותה סעודה ואין צריך לעקור שולחנו ולברך בנתיים שאין דרך הגבינה לישאר בין השיניים וגם אינו מושך טעם בפה, מכל מקום צריך שיעיין ידיו שלא היא דבר מהגבינה נדבק בהן ויתערב אחר כך עם הבשר ויאכלם יחד ואם הוא בלילה שאינו יכול לעיין ידיו (יג) צריך היטב לרחצם בנתיים קודם שיאכל בשר, מיהו נוהגים לרחצם (יד) אפילו ביום לפי שפעמים שהגבינה שמינה ונדבקה בלחלוחית הידים ולא אדעתיה. וצריך לקנח פיו ולהדיחו, הקינוח הוא שילעוס פת ויקנח בו פיו יפה וכן בכל דבר שירצה, (טו) חוץ מקמחא ותמרי וירקי לפי שהם נדבקים בחניכיו ואין מקנחין יפה, ואחר

כך ידיה פיו ביין או במים, ויש נוהגין לשרות פת במים או ביין ולאוכלו והוא עולה להם בשביל קינוח והדחה אבל יותר טוב להיות כל אחד ואחד בפני עצמו, ויש אומרים (א) [א] שלא יחליף להקדים ההבחה קודם הקינוח כי ההדחה אינה מועלת כלום בעוד טעם שומן הגבינה עודנו בפיו שאין ההדחה מבטלת טעם שומן הגבינה לכן צריך לעשות הקינוח תחלה לקנח הפה מטעם שומן הגבינה ולבטלו ואחר כך להדיח מותר פירורי הגבינה שנשארו בפיו מה שלא היה מועלת הדחה כן קודם הקינוח כי קודם הקינוח הפירורים נשארים דבוקין בשומן הגבינה שבפיו, (טז) ויש מתירים להקדים אפילו ההדחה קודם הקינוח, ועיין בלבוש התכלת סימן קע"ג (סעיף ה). במה דברים אמורים באוכל בשר בהמה או אפילו חיה אחר הגבינה, דאף על גב דבשר חיה בחלב דרבנן מכל מקום נהגו להחמיר בה כמו בבהמה מפני שבשרם דומין זה לזה ויבואו למיחלף בבהמה

כתנות אור
ה. שם קה, א:
ב. שם קה, ב:
י. טור בשם רבינו
פך (הג"ה סמ"ק
סימן ריג):
ב. שם קה, א:
ל. טור:
מ. שם:
ג. הגהות מיימוניות
שם אות ב:
פ. טור בשם רמב"ם
שם הכ"ז:
ע. ר"ן שם לדעת
רמב"ם:
פט
(א) עיין אליה רנה
סימן קעג ס"ק ב
וס"ק ט:

חגורת שמואל

נהג"ה: (יב) לפי שהבשר מוציא שומן ומושך טעם עד זמן ארוך. הא דכתב המחבר סתם שהבשר מוציא שומן כו' משמע דר"ל שהבשר מה שנכנס בתוך הגוף והבשר מה שנשאר בין השיניים מושך טעם והכי קאמר בתוך הזמן אפילו אין בשר בין השיניים אסור לפי שהבשר ר"ל מה שנכנס בתוך הגוף מוציא שומן ומושך טעם עד זמן ארוך לפיכך אפילו לא אכלו לעסו לתינוק צריך להמתין דאע"ג שלא אכלו ואין נכנס בתוך הגוף מכל מקום טעם הבשר נשאר לו בפיו ומושך לו טעם השומן כאילו אכל ואפילו מקנח פיו וטוטט בין השיניים אסור דטעם הבשר נשאר לו בפיו ומושך לו טעם. כן נראה לי כוונתו: אבל לכאורה דבריו תמוהין דהטור"ר כתב ו"ל ובתוך ה' שעות אפילו אין בשר בין השיניים אסור שהבשר מוציא שומן ומושך טעם עד זמן ארוך ולפי טעם זה אם לא אכלו אלא שלעסו לתינוק אין צריך להמתין דכיון שלא אכלו אינו מוציא טעם. והרמב"ם נתן טעם לשהייה משום בשר בין השיניים ולפי דבריו הלועס לתינוק צריך להמתין ע"כ. ופירוש דברי הטור"ר כך הוא הא דלא המירו חכמים מיד אחר סעודת הבשר בצרכת המזון וע"י קינוח והדחה משום שהבשר מה שנכנס בתוך הגוף מוציא שומן ומושך טעם כו' ולפי זה אם לא אכלו אלא שלעסו לתינוק אין צריך להמתין דכיון שלא אכל אינו מוציא טעם ומשום בשר בין השיניים סגי בקינוח והדחה. והרמב"ם נתן טעם לשהייה משום בשר בין השיניים ר"ל מה שנכנס בין השיניים שאינו סר בקינוח וכמו שכתב בצבורו הגדול ו"ל והלועס לתינוק צריך להמתין ו' שעות משום דאף אם לא אכל מכל מקום נשאר בין השיניים ואינו סר בקינוח, ומשמע מהא דלכולי עלמא הבשר שבין השיניים אינו מוציא טעם וא"כ האריך כתב המחבר ולפיכך אפילו לא אכלו אלא לעסו כו' דאע"ג שלא אוכלו מכל מקום טעם הבשר נשאר לו בפיו ומושך לו טעם השומן וכבר תחמיה עליו הש"ך בזה ע"ש. אבל המנחת יעקב חירך ו"ל אכן במהרי"ל צדיני בשר וחלב כתב ג"כ כלשון העטרת והב ואפשר לומר שנודמת להם נוסחא אחרת בטור יו"ד וכמו שהעמיק באיסור והיה כלל מ' דין ו' ו"ל וכתב הטור יו"ד אבל באותו סעודה אפילו לא יהא בשר בין השיניים אסור שהבשר מוציא שומן ומושך טעם עד זמן ארוך הילכך הלועס לתינוק צריך להמתין עד סעודה אחרת עכ"ל ועוד חירך שם חירוך אחר והראשון נראה

עיקר ולענין דינא אין נפקא מינה דהא הטור"ר כתב דנקטינן להחמיר כחרי טעמים: (יג) צריך היטב לרחצם כו'. כתב הפרי חדש ו"ל כתב הנ"י בל"ח סימן קע"ג ו"ל כתב נספר ארחות חיים בשם הראב"ד דכל הנוהגים באחרונים ונוהגים באמצעים בין להקל בין להחמיר חוץ משפסוף בגופו או נכחל או בהיסח הדעת שפוסלים באמצעים ואינם פוסלים באחרונים מפני שעדיין רוחה לאכול וידיו צריכין שימור וחוץ מניגוב הידים שאף האמצעים צריכין ניגוב כראשונים וחוץ משאר משקים שאינם כשירים לאמצעים מפני שהם שמים ואינם מקנחים את השומן ואת המאכל עכ"ל ואין דבריו נראין לי דכיון שמים האחרונים נוטלין כלל מיני משקים כמו שכתב בל"ח סימן קפ"א משמע שמעבירין הוזהרם כל שכן שמעבירין לחלוחית המאכל וכן כתב מהרש"ל ויפה כיון עכ"ל הפרי חדש אבל הש"ך כתב על דברי רש"ל דאין כדאי בסגרא זו לדחות דברי הראב"ד והנמשכים אליו ובפרט להקל בדבר שאין בו טורח כלל ע"כ ודבריו נראין וכן כתב בצורת חטאת שם דברי הראב"ד להלכה וכתב עוד הפרי חדש גם מסתבר לי שאין ללמוד מדין מים אחרונים אלא מידי דפסיל החס משום שאינו מעביר הוזהרם דהיינו שאין נוטלין במים שהיד נכוח בהם וכן אין צריך לטול עד הפרק שני של אצבעות וכן צריך שיספיל ראשי אצבעותיו למטה אבל מה שכתב בסיומן קפ"א שמים אחרונים אין נוטלין על גבי קרקע אלא בכלי מה טעם יש ומה שייך דין זה למים אמצעים וכן כתב הרשב"א מים אמצעים נוטלין בין בכלי בין שלא בכלי הביאו ב"י בסיומן קע"ג ע"כ. ובזה יפה כיון להלכה: (יד) אפילו ביום. ולפי זה נלילה אף אם יש שם נר יפה בעין אצוקה צריך לטול ידיו דודאי לא עדיף אצוקה נלילה מביומא ואפילו הכי ציוס צריך נטילה וק"ל: (טז) חוץ מקמחא. כן כתב הטור"ר ומשמע דבכל קמחא לא הוי קינוח וכן משמע בש"ס פרק כל הבשר דף ק"ה ובאשר"י וכל הפוסקים וצט"ר אר"ה כתב חוץ מקמחא לשערי ודבר פשוט שטעות סופר הוא צט"ר שם. ותימה על המחבר שלא הרגיש בזה וכתב כלשון הטור"ר. ודבריו סותרין מדבריו כאן: (טז) ויש מתירים להקדים וכן הלכה דאיהו מהן שירצה יקדים וכן כתבו האחרונים: (יז) מפני שבשרם דומין זה לזה. מכלן הוכחה גמורה למה שכתבתי לעיל סימן פ"ז ס"ק ו' ע"ש:

ואו עיין ב"י א"ח סימן קעג:

קצח

לבוש

הלכות בשר וחלב
סימן פט

עמרת זהב

כתנות אור

- פ. דרכי משה:
- צ. שם קה, נ ומד"ה לא:
- ק. דרכי משה נפש משונה נש"א (ח"א סימן טז):
- ר. מוספות ס:
- ש. דרכי משה נפש נ"י א"ח סימן קעג ואיסור והימר:
- ת. נ"י נפש טור סי' לא ע"פ ירושלמי פסקים פרק אלו דברים סה"ד ונפש הגהות אשרי חולין סי' ו:
- א. נ"י נפש משונה רמב"ן (המיוחסות) סימן קעג (נש"א ח"א סימן עי):
- ב. דרכי משה לדעת איסור והימר הארון: ג. שם:
- ד. נ"י נפש ארומת חיים וכל זו:

אבל אם אוכל בשר עוף אחר הגבינה אין צריך לא קינוח ולא הדחה ולא נטילה הואיל והוא דרבנן ואין בשרו דומה לבשר בהמה לא נהגו בו להחמיר כל כך, וכבר כתבתי בלבוש התכלת סימן קע"ג (ס) שכל זה הוא לפי הפוסקים המפורסמים אבל לפי הדברי הזוהר שזכינו אליו בימינו (יה) יש לזוהר שלא לאכול אפילו בשר עוף אחר גבינה בסעודה אחת כי אם מסעודה לסעודה כמו בגבינה אחר בשר, ושם בלבוש התכלת סימן קע"ג (ס) הבאתי הזוהר בלשונו מפרשת משפטים שהחמיר מאד בזה על פי סודות קבלתו עיין שם^פ לפיכך יש להחמיר:

ג. וכל זה לא מיירי אלא כשאוכל הבשר עצמו אחר הגבינה או גבינה עצמה אחר בשר (יש) (כ) וישומן של בשר דינו (א) כבשר עצמו, אבל אם אכל תבשיל של בשר מותר לאכול אחריו תבשיל של גבינה וכל שכן איפכא (כא) ואפילו הנטילה ביניהם אינה אלא רשות אבל אם בא לאכול גבינה עצמה אחר תבשיל של בשר או בשר עצמו אחר תבשיל של גבינה (כב) חובה עליו ליטול

ידיו בנתיים, שיש מחמירין שלא לאכול גבינה (כג) אפילו אחר תבשיל של בשר רק אחר מאכל שנתבשל בקדירה של בשר בלא שום בשר כלל (כד) אוכלין אחריו גבינה (כה) והמחמיר תבא עליו ברכה:

ד. מי שאכל גבינה ורוצה לאכול בשר צריך (ב) לבער מעל השולחן שיורי פת שאכל עם גבינה דשמא יש בו פירורי גבינה נדבקיין בו או שומן מליחלוחית הגבינה (כו) נשאר בו, וכן אסור לאכול גבינה על מפה שאכל בה בשר (כז) שדרך טיפי תבשיל הבשר ושומנו לפול עליו, והוא הדין איפכא שאסור משום שומן חלב, וכל שכן שאסור לחתוך גבינה אפילו צוננת בסכין שרגילין לחתוך בו בשר מפני דשומנו של בשר קרוש עליו ונדבק בו ועל ידי דוחקא דסכינא בחתיכות הגבינה ידבק בגבינה ולא עוד אלא אפילו הפת שאוכלים עם הגבינה יזהר שלא לחתוך בסכין שחותכין בה בשר מהטעם שידבק השומן בפת ויבואו לאוכלו עם הגבינה בבת אחת, והוא הדין איפכא (כה) מיהו על ידי נעיצת הסכין

חגורת שמואל

- פ. עיין דברי חמודות, חולין פ"ח ס"ק לא:
- (ב) עיין אליה רבה סאלמן ח"ד ס"ק י:

(יח) יש לזוהר שלא לאכול בשר עוף כו'. וכבר הנאמתי לעיל ס"ק ג' דברי זוהר ופרשתי שם דמשמע דברי זוהר כן הוא ע"ש והיינו דלהנהגים נבצר להמתין שעה אחת ונברכת המזון כדי שיהא נראה כסעודה אחרת הוא הדין בגבינה יש לזוהר כן ולהנהגים נבצר ו' שעות הוא הדין בגבינה יש לזוהר כן, ומיהו היינו דווקא בגבינה שנעשית מחלב אשר הועמדה בקיבה כדי להקפיא החלב והיא ישנה ו' חדשים או בגבינה מתולעת שהיא ג"כ קשה וזוהר איירי זוהר שהם קשים ומושכין טעמם עד זמן ארוך נבצר והוי דינא נבצר אבל בגבינה ישנה ואינה מתולעת ולא נעשה מחלב בעלמא ונתיבשה או אוכל חמאה אין להחמיר בזה יותר מקינוח שנים והדחת פה וידיים כי (מה) [אם מין שנוהגים בחוספת פרישות וזהירות, ט"ז]: (יש) וישומן של בשר כו'. ואפילו של עוף דינו כשומן כן כתב בחומת טעמא שם דין ד' בשם המרדכי והגהות שערי דורא וכן פסק בסמיני תורת טעמא שם. ובלבוש התכלת כתוב המחבר ח"ל ומיהו יש נוהגין המיר לאכול גבינה אחר שאכלו ביצים מטוגנים בשומן אווזה ושאר עופות מפני שאין שומן העוף ממשך צפה אבל מטוגנים בשומן בהמה וזיה אסור מפני שהוא ממשך צפה ע"כ אבל מכל מקום אין כדאי לדחות בסגרתם דברי המרדכי והגהות שערי דורא וחרת טעמא: (כ) וישומן של בשר כו'. כתב הב"י ב"ח"ח סימן קע"ג בשם הגהות מיימון דמרק של בשר יש לו דין בשר ורבינו יונה פרק אלו דברים כתב דיש לו דין תבשיל של בשר הואיל והוא לולו אכל אס' הוא עב כמו ירקות יש לו דין בשר ולדידן אין נפקותא בזה דאין קיימא לן דאפילו תבשיל של בשר הרי הוא כבשר כמו שסיים המחבר בסעיף זה בסופו, וק"ל: (כא) ואפילו הנטייה ביניהם אינה אלא רשות. הטעם כתב המחבר בלבוש התכלת כיון שאין בשניהם ממשות לא ממשות גוף הבשר ולא ממשות גוף הגבינה אלא טעמיהם לפיכך לא החמירו בו ליטול הידים אבל אס' אכל תבשיל של בשר ורצה לאכול אחריו גבינה ממש וכן איפכא חובה ליטול ידיו כיון שאיסור אחד הוא בעין, אבל רמ"א בהג"ה כתב דיש מלריכים נטילה באם אכל תבשיל של גבינה ורצה לאכול אחריו תבשיל של בשר או איפכא וכן הלכה, ולא ידעתי למה המחבר השמיט הגהותיו: (כב) חובה ע"י ליטול ידיו בנתיים. אבל ודאי קינוח והדחת פה לא בעי וק"ל:

(כג) אפילו אחר תבשיל של בשר. ויש לנהוג בזה בכל הדינים שנוהגים נבצר: (כד) אוכלין אחריו גבינה. וסומן ל"ה יתבאר לאוכלו עם גבינה אסור לתחלה אף דהוא נ"ט בר נ"ט ואשמעינן הכא דמותר לאכול אחריו גבינה אפילו לתחילה, וכתב הש"ך ומנחת יעקב דמותר לאכול גבינה אח"כ אפילו נחבשל בקדירה שלא הודחו יפה דהוי קצת (ממשוך) [ממשות] של איסור וכן כתב נמי הב"ח וטעם לדבר כתב דכבר נחבשל במיעוטו: (כה) והמחמיר תבא עליו ברכה. דהיינו שלא יאכל גבינה אפילו אחר תבשיל של בשר אבל מותר לאכול בשר אחר תבשיל שיש בו גבינה או חלב, מיהו יש ליטול ידיו ביניהם ואפילו לא יאכל בשר ממש רק תבשיל של בשר אחר תבשיל של גבינה אס' נגע בהן ידיו כמו שכתבתי לעיל בשם הרב רמ"א דיש מלריכים נטילה, וכתב רמ"א בהג"ה ח"ל שמש המשמש בסעודה ונוגע באוכלין אינו צריך נטילה דלא הולכין נטילה רק לאוכלין וגם הרב נ"י כתב כן בשם רש"י פרק כל הבשר דף ק"ו ע"ב והמחבר השמיט הג"ה זו ויפה כיון דבאמת לא דקדקו כלל ברש"י דרש"י לא איירי התם אלא לענין נטילת ידיים ראשונים לאכול כמו שכתב (ב"ח"ח) [ב"ח"ח] סימן קס"ג שאין (המאכל) [המאכלין] צריך נטילת ידיים אעפ"י שנוגע והוא פשוט בש"ס ומוסכס מכל הפוסקים אבל מים אמצעים בין תבשיל לגבינה או איפכא דטעמא הוא דנדבק בידיים פשיטא דאין חלוק בין אוכל לנוגע ולא לישמטיט אויה מהפוסקים לפלוגי בהכי וכל האחרונים השיגו על הרמ"א ונ"י שלא דקדקו כלל בזה, וכתב הפרי חדש ומיהו מסתברא לי שאם מוליך ומניא (והמאכל) [והמאכלין] מונח בקערה שאין צריך נטילה וכתב עוד ומכל מקום מסתברא דאוכל במגריפה בין ציוד ובין בלילה אין צריך נטילה ע"כ. וזה אין נראה לעני"ד דאף שאוכל במגריפה אי אפשר שלא נדבק בידיים: (כו) נשאר בו. ויבאר לאוכלס עם בשר ויהא אוכל בבשר חלב בתפיסה אחת: (כז) שדרך טיפי תבשיל הבשר וישומנו ע"י. וחזר ונדבק במאכל השני, וכתב הב"ח ב"ח"ח סימן קע"ג אפילו אינו מניח המאכל על המפה עצמו רק חוץ הקערה ג"כ יש לזוהר ע"כ ע"ש: (כח) מיהו ע"י ידי נעיצת הסכין בקרקע קשה מותר. דהיינו ע"י נטילה אחת ולא לריכה נטילה עשרה פעמים אלא במקום שהסכין צריך קליפה אבל הכא אינו אלא משום שמינות בעין שעליו שידבק השומן בפת נעיצה אחת סגי: וכתב הט"ז על הרמ"א שכתב מיהו ע"י

ב אכ"ר גבינה וכו' וביום אין צריך וכו'. כ"ו ריש פרק כל הנשר וכתב בהגהת אשיר"י לשם (סי' ו) על שם האור זרוע (מ"א סי' חס סו.) ובתנשיל של גבינה צריך נטילה ציוס לפי שנדבק יותר מגבינה עלמה שאין צריך נטילה אלא בלילה עכ"ל: ומ"ש רבינו דמקנח ואח"כ מדיח. בשערי דורא (סי' עו) על שם ר"י הנחזיר כתב איפכא ללאחר שאכל גבינה היה עושה הדחה לידיו ולפיו ומסיים אלצטו לתוך פיו כדי להדיחו יפה ואח"כ היה עושה קינוח נפת לנד ובהגהת מיימוני (מאכ"א פ"ט הכ"ו אות ז) על שם מהר"ם (משו' דפוס פראג סי' תקל"א) שאין צריך לקדקק בקינוח הפה והדחה אלא איזה טיילה יקדים עכ"ל:

ג וכתב הרמב"ם במה דברים אמורים וכו'. טעמו דמדמי אגרא עוף וגבינה נאכלין באפיקורן משמע דוקא עוף ולא חיה ואע"ג דחיה ועוף שניהם מדרבנן אפילו הכי יש להחמיר בחיה דבשר חיה דומה לבהמה ואינו ניכר והרואה ספור שהוא בהמה משא"כ בשר עוף דניכר ולא אחא למיטעי בבהמה וכן כתב (הגהות סמ"ק סי' ריג אות ז) יש לרחצם אף ביום לפי שפעמים שהגבינה שמנה ונדבקת בלחלוחית הידים ולא אדעתיה וצריך לקנח פיו ולהדיחו (ג). והקינחה הוא שילעוס פת ויקנח בו פיו יפה (ג) וכן בכל דבר שירצה חוץ מקמחא ותמרי וירקא לפי שהם נדבקים בחניכין ואין מקנחין יפה ואחר כך ידיח פיו ביין או במים. ויש נוהגין לשרות פת ביין או במים ולאכלו והוא עולה בשביל קינוח והדחה ויותר טוב (ד) להיות כל אחד ואחד בפני עצמו. (ה) [א] וכתב הרמב"ם במה דברים אמורים

ואנטיח [ד] גריר להו לבי פסקיה עכ"ל ונארחות חיים (הל' אסורי מאכלות סי' ס"א) כתב דנריס אלו נשם הרשנ"א (שו"ת ח"א סי' עו) ואחר כך כתב נשם בעל התרומה (סי' ע, ויש סי' ע"א) שרבינו שמעון היה ממיר נסכין של בשר לחתוך בו לחם ולאכול עם גבינה משום דהוי ג"ט בר ג"ט אצל לחתוך בה גבינה ודאי אסור אם לא נעשה נקרקע עשר פעמים או שפספה צאנן רך או נפחם ומיהו בלא קינוח אפילו לחם אסור מפני שמנונית שעליו ומעשה בלא לפני ה"ר שמעון שחמכה שפחתו נסכין של בשר גבינה של גוים שהחממה אלא האש ואמר הרב שהסכין כשר ואין צריך אלא הדחה כדין כוונן דהאי נמי כוונן דמי כיון דאין יד סולדת בו עכ"ל: כתב רש"י צריך כל הנשר (קו: ד"ה דעריד) על שמש המשמש נקטורה אע"פ שנוגע בנקטורה לא איכפת לן שלא הנריכו נטילה אלא לאוכלין לא לנוגעין:

דרכי משה

(א) וכתב הר"ן (דף תשי"ו ע"א) (חולין לו: ד"ה אמר) ומיהו שוב אין צריך לשהות עוד דשיעור שש שעות מאכילה ראשונה חשבינן ליה ומיהו קינוח הפה מיהת משמע דבעינן עכ"ל: (ב) במרדכי ריש פרק כל הבשר (סי' תרפו) תשובת מהר"ם (דפוס פראג סי' תרטו) פעם אחת מסעודה לסעודה מצאתי גבינה בין שינים גורתה להחמיר על עצמי בבשר אחר גבינה כמו בגבינה אחר בשר ובבשר עוף אני מיקל עכ"ל וז"ל האיסור והיתר הארוך כלל מ' (דין ח וי) גבינה רך קודם שעברו עליו ששה חדשים [ה] או שאר מיני חלב מותר לאכול בשר מיד באותה סעודה ע"י קינוח והדחה לידיו ולפיו אבל אם אוכל גבינה ישנה לאחר שעברו עליו ששה חדשים או גבינה המתולעת אע"פ שאין איסור בדבר מכל מקום מידת חסידות שלא לאכול אחריו בשר באותה סעודה כתשובת

(ג) והרמב"ם נתן מעם לשהייה כו' עד מותר אפילו נשאר בשר בין השינים. הטעם לכך מעול הוא: (א) וכן בכל דבר שירצה חוץ מקמחא כו' לפי שהם נדבקים. פירש רש"י לפי שהן רכים ונדקקין נחין פכ"ה דף ק"ה: (ד) להיות כל אחד בפני עצמו. עיין באורח חיים סימן קע"ג שכתב שם ז"ל ואחר הקינוח ידיח פיו שתי פעמים הא' שתי פעמים הוא ט"ס [ו] שהרי כאלו לא הזכיר

פרישה

רבינו סתכל זו והטעות נמשך מזה שהיה כמוצא נספרי הטור נפ"ע והוא נוטריקון פני עלמו והטעות סבר שהוא צ' פעמים ועיין מ"ש מזה עוד שם באורח חיים (פרישה אות מ, דרישה אות ז): (ה) וכתב הרמב"ם במה דברים אמורים באוכ"ר בשר בהמה וחיה אחר גבינה. ואע"ג דרמב"ם פסק דחיה ג"כ מדרבנן כמו עוף אפשר שטעמו שגמר חיה דומה לבהמה ואולי לחלופי ועיין דרישה:

דרישה

פט [א] וכתב הרמב"ם במה דברים אמורים כו' אכל אם אוכל אחריה בשר עוף אין צריך לא קינוח ולא הדחה כו'. בפרק כל הבשר דף ק"ד תאני אגרא חמור דרבי אבא עוף וגבינה נאכלין באפיקורן כלומר דרך הפקר שאינו נוהר לקנח פיו וליטול ידיו ביניהם ומפרש הרמב"ם

הגהות והערות

[ג] שם בתשובה נוסף "וע"כ אנו נוהגין לשמור עצמנו מזה": [ד] לפנינו כגמרא ליתא חיבת אכסית, אבל הובא ברי"ף וברמב"ם המ"א פ"ט הכ"ד, ועיין פרי מגדים סימן צו שפתי דעת ס"ק כא: [ה] כ"ה הנוסח בד"מ הארוך כת"י ובאיסור והיתר הארוך ובתורת חטאת (כלל עו דין ב). ובד"מ הקצר והארוך שבדפוס הגירסא י"ב חדש, והיא טעות מוכחת שהרי בראש דברי האו"ה כתוב גם בגירסתם "אכל גבינה רך קודם שעברו עליו ששה חדשים". וכן כתבו הט"ז (ס"ק ד) והש"ך (ס"ק טו): [ו] עיין כנסת הגדולה בהגהת הטור אות לא שכתב שבדף בשני דפוסין של הטור ולא כתוב בהם שתי פעמים:

להעביר מעל השלמן הלחם וכל המאכל שעלו עם הגבינה על השלמן ואח"כ יביא בשר ויאכל: וכתוב בתשובת (המיוחסות) להרמב"ן סימן קע"ב שאסור לאכול גבינה על מפה שאכלו בה בשר שאי אפשר שאין עליה כמה טיפי בשר ולא מחמת [מה] שנצטע בחובה אני אומר שהכלוב אינו יואל אלא ע"י דבר חס ודאי משום הא היה אסור להניח עליו

גבינה חמה אצל האונגת לא אלא שאני אומר וכן אמר שלכלובי בשר יש עליה שהרבה פעמים יש שנופלים עליה טיפי התנשיל וכן שמקנחים עליה סכין שחומכין בה הבשר וכל שהוא צעין כשמניחין עליה גבינה בין חמה בין אונגת נוגעים זה לזה לפחות והדחה מיהא צעי וכדמין (חולין קו:): אורר אדם בשר וגבינה וכו' נהי דקליפה לא צעי הדחה מיהא צעי ועוד שזה חמור יותר כי הרבה פעמים ידבקו לכלים הבשר צעמנו והגבינה צעמנה או נחם אשר הוא אוכל

ויאכל בשר וגבינה בתפוסה אחת וזה דבר ברור [ג] וכל שכן שאסור לחתוך גבינה ואפילו אונגת נסכין שרגילין לחתוך בשר ולא עוד אלא אפילו הפת שאוכלים עם הגבינה אסור לחתוך נסכין שחומכין בה בשר לפי שלפעמים הסכינין שומנו של בשר קרוש עליהם וכשמחמכים הפת נדבק בו כדלמרינן (חולין ק"א): לון שחמכו נסכין [של בשר] מותר לאכלו נכותה ואוקימנא נדעתיים ליה וליכא טעם בשר כלל ואפשר כי טעימת קפילא צעי כדעת רש"י ואמרינן נמי (שם ק"ב) קישות

ואנטיח [ד] גריר להו לבי פסקיה עכ"ל ונארחות חיים (הל' אסורי מאכלות סי' ס"א) כתב דנריס אלו נשם הרשנ"א (שו"ת ח"א סי' עו) ואחר כך כתב נשם בעל התרומה (סי' ע, ויש סי' ע"א) שרבינו שמעון היה ממיר נסכין של בשר לחתוך בו לחם ולאכול עם גבינה משום דהוי ג"ט בר ג"ט אצל לחתוך בה גבינה ודאי אסור אם לא נעשה נקרקע עשר פעמים או שפספה צאנן רך או נפחם ומיהו בלא קינוח אפילו לחם אסור מפני שמנונית שעליו ומעשה בלא לפני ה"ר שמעון שחמכה שפחתו נסכין של בשר גבינה של גוים שהחממה אלא האש ואמר הרב שהסכין כשר ואין צריך אלא הדחה כדין כוונן דהאי נמי כוונן דמי כיון דאין יד סולדת בו עכ"ל: כתב רש"י צריך כל הנשר (קו: ד"ה דעריד) על שמש המשמש נקטורה אע"פ שנוגע בנקטורה לא איכפת לן שלא הנריכו נטילה אלא לאוכלין לא לנוגעין:

מהר"ם עכ"ל וכן הרבה נוהגים שלא לאכול בשר אחר גבינה קשה הנדבקת בין השינים כמו שאין אוכלין גבינה אחר בשר ובית יוסף כתב באורח חיים סימן קע"ג (קנ"ג ד"ה ויש) ויש מחמירין שלא לאכול בשר אחר גבינה באותה סעודה וכן יש בוזהר (משפטים קנ"ה) דיש להחמיר בדבר ולכן יש להחמיר אף בבשר עוף אחר גבינה ואילו ראה מהר"ם דברי זוהר לא היה מיקל בבשר עוף עכ"ל שם והביא שם דברי זוהר בזה: (ג) כתב בית יוסף סימן קע"ג באורח חיים (שם ד"ה ומ"ש ואחר) וכן כתבו הרא"ש (פכ"ה סי' ה) והרי"ף (חולין לו:). והרמב"ם (מאכ"א פ"ט הכ"ו) והרשב"א (תוה"ק ב"ג ש"ד פו, ארוך פו:): סבירא להו דסגי בקינוח לבד והעולם נהגו לקנח ולהדיח וכן נכון לעשות כדברי המחמיר בדבר שאין בו טירחא עכ"ל:

רבינו סתכל זו והטעות נמשך מזה שהיה כמוצא נספרי הטור נפ"ע והוא נוטריקון פני עלמו והטעות סבר שהוא צ' פעמים ועיין מ"ש מזה עוד שם באורח חיים (פרישה אות מ, דרישה אות ז): (ה) וכתב הרמב"ם במה דברים אמורים באוכ"ר בשר בהמה וחיה אחר גבינה. ואע"ג דרמב"ם פסק דחיה ג"כ מדרבנן כמו עוף אפשר שטעמו שגמר חיה דומה לבהמה ואולי לחלופי ועיין דרישה:

פט [א] וכתב הרמב"ם במה דברים אמורים כו' אכל אם אוכל אחריה בשר עוף אין צריך לא קינוח ולא הדחה כו'. בפרק כל הבשר דף ק"ד תאני אגרא חמור דרבי אבא עוף וגבינה נאכלין באפיקורן כלומר דרך הפקר שאינו נוהר לקנח פיו וליטול ידיו ביניהם ומפרש הרמב"ם

[ג] שם בתשובה נוסף "וע"כ אנו נוהגין לשמור עצמנו מזה": [ד] לפנינו כגמרא ליתא חיבת אכסית, אבל הובא ברי"ף וברמב"ם המ"א פ"ט הכ"ד, ועיין פרי מגדים סימן צו שפתי דעת ס"ק כא: [ה] כ"ה הנוסח בד"מ הארוך כת"י ובאיסור והיתר הארוך ובתורת חטאת (כלל עו דין ב). ובד"מ הקצר והארוך שבדפוס הגירסא י"ב חדש, והיא טעות מוכחת שהרי בראש דברי האו"ה כתוב גם בגירסתם "אכל גבינה רך קודם שעברו עליו ששה חדשים". וכן כתבו הט"ז (ס"ק ד) והש"ך (ס"ק טו): [ו] עיין כנסת הגדולה בהגהת הטור אות לא שכתב שבדף בשני דפוסין של הטור ולא כתוב בהם שתי פעמים:

נראה דעת הר"ן אי נמי יק' להחמיר בחיה טפי מצד עוף משום דליתו נדבך בידים ובשיניים ובחניכיים כמו בחיה וכו' המוספות והר"ש ע"ל ע"ש רבינו חס' ד במה דברים אמורים כשאוכל הבשר והגבינה בעצמם אבל אם אוכל תבשיל ש"ל בשר וכו'. נראה דמגשיל של בשר היינו שנתבשל

אסר לאכול חלב אחריו וחומר"ל יתיר"ל היא ללאחריו פשיטא דשרי דכבר נתבטל צמיעותו כדפירשמי וכן מנאמי בשם גדול אחד דכתיב על הך משוזה דגאונים אלו לא שמענו חומר"ל זו ואין מופסים אותו עיקר עכ"ל. ונהגו העולם שלא לאכול גבינה לאחר תבשיל של בשר אף ע"י קינוח והדחה ואין לפרוץ גדר וכו' צ"ח יוסף צאנזר חיים מחלת סימן קע"ג ע"ש אצל אס' אין זו בשר אלא שנתבשל בקדרה של בשר אע"פ שלא הודם יפה אין להחמיר כדפירשמי: כתב צ"ח יוסף רבינו שמשון היה ממיר בסכין של בשר לחתוך בו לחם ולאכול ע"ש גבינה משום דהוי נ"ט בר נ"ט אצל לחתוך זה גבינה ודאי אסור אס' לא נעשה בקרקע ע"ש פעמים או שפספה באין כך או צפחם ומיהו בלא קינוח אפילו לחם אסור מפני שמוניית שעליו עכ"ל והאי ומיהו הכי פירושו דאע"פ דכדי לחתוך זה לחם לא כריך נעשה וכו' מכל מקום קינוח צעין שיקנס הסכין היטב צננד להסיר שמוניית צעין שעליו דהשתא

באוכל בשר בהמה וחיה אחר גבינה אבל אם אוכל אחריה בשר עוף אין צריך לא קינוח ולא הדחה ו לא נטילה [ב] ורבינו תם כתב בשם הלכות גדולות שמוותר לאכול בשר אחר גבינה מיד בלא קינוח והדחה (ד) וגם גבינה אחר בשר מותר מיד אלא שצריך קינוח והדחה. (ו) ואדוני אבי הרא"ש ז"ל כתב ונהגו העולם שלא לאכול גבינה אחר בשר אפילו אחר בשר עוף ואין לשנות המנהג: ג במה דברים אמורים כשאוכל הבשר והגבינה בעצמם (ו) אבל אם אוכל תבשיל של בשר מותר לאכול אחריו מיד תבשיל של גבינה ואפילו הנטילה ביניהם אינה אלא רשות (ז) (ח) אבל אם בא לאכול הגבינה בעצמה

בשר עמו דאי בקדרה של בשר הוא ליה נ"ט בר נ"ט ואפילו בחלב שרי לאכלו ולא אינטריך לאשמעינן דשרי לאחריו ותו למה הנריכוהו ליטול ידיו ולריבין (פוס' חולין ק"א: ד"ה הלמח) דקמפרש עלו אין נתבשלו לא אפשר לומר דהכל מיירי בקדרה של בשר ואסור לאכול חלב עמו אלא דוקא לאחריו הוא דשרי אצל לכל שאר גאונים דאפילו נתבשלו נמי שרי עם החלב כדלקמן צימן ז"ה הכל ודאי מיירי בתבשיל שנתבשל בשר עמו וכו' צימן סימן רי"ג (בהגהות אות ט) דנאכל תבשיל של בשר כגון צינים מטוגנים בשומן או שלקות בשומן מותר לאכול גבינה אחר"כ ע"י קינוח והדחה

לכל הפירושים עכ"ל אי נמי הכל מיירי שנתבשל בקדרה של בשר שלא הודם יפה דהוי קצת ממשו של אסור ואף ע"ג דבטל הוא צמיעותו מכל מקום אסור לאכלו בחלב דלא המירו אלא נ"ט בר נ"ט ולא היכל דאיכא ממשו אצל לאחריו שרי. מיהו במרדכי (חולין סי' תרפ"ו) על שם ראב"ה אסור לאכול גבינה אפילו אחר צינים מטוגנים בשומן של אווזא משום גזירה. גם בתשובת הגאונים איתא (מעשה הגאונים סי' ע"ו) וז"ל ר"י אסר לאכול חלב אחר דגים מבושלים משום טעמא שצפרור וצקערה עכ"ל וז"ל דמיירי צפרור וצקערה שלא הודמו יפה דאית ציה ממשו של בשר וכאילו אכל בשר עצמו ולפיכך

לכל הפירושים עכ"ל אי נמי הכל מיירי שנתבשל בקדרה של בשר שלא הודם יפה דהוי קצת ממשו של אסור ואף ע"ג דבטל הוא צמיעותו מכל מקום אסור לאכלו בחלב דלא המירו אלא נ"ט בר נ"ט ולא היכל דאיכא ממשו אצל לאחריו שרי. מיהו במרדכי (חולין סי' תרפ"ו) על שם ראב"ה אסור לאכול גבינה אפילו אחר צינים מטוגנים בשומן של אווזא משום גזירה. גם בתשובת הגאונים איתא (מעשה הגאונים סי' ע"ו) וז"ל ר"י אסר לאכול חלב אחר דגים מבושלים משום טעמא שצפרור וצקערה עכ"ל וז"ל דמיירי צפרור וצקערה שלא הודמו יפה דאית ציה ממשו של בשר וכאילו אכל בשר עצמו ולפיכך

דרכי משה

(ד) במרדכי ריש כל הבשר (שם) ובהר"ן שם (לו: ד"ה אמר) אבל בלילה שאינו רואה אם נדבק שום דבר בידי צריך נטילת ידים וכו' בשערי דורא (סי' ע"ו) וכן בהגהת אשרי"י (סי' ו) ובהגהות מיימוניות פ"ט דמאכלות אסורות (דפוס קושטא הכ"ו): (ו) ובהגהות מיימוניות פ"ט מהלכות מאכלות אסורות (דפוס קושטא הי"ב וכו') כתב בשם הסמ"ק דמרק של בשר יש לו דין בשר עצמו והר"ר יונה כתב פרק אלו דברים (ברכות מ: ד"ה לא שנו) שיש לו דין תבשיל של בשר וכתב בית יוסף באורח חיים סימן קע"ג (קנב: דיבור ראשון) בשם רבינו ירוחם (נטי"ו אות כח קלז:): דכן נהגו רבותיו במרק כדין תבשיל של בשר הואיל ודבר הצלול הוא אבל עב כגון עם ירקות יש לו דין בשר וכן בתשובות הרשב"א (ח"א) סימן ש"ז אסור שומן בשר כבשר עצמו וכן במרדכי ריש פרק כל הבשר (שם) ראיתי מורי שאסר לאכול גבינה אחר ביצים מטוגנים בשומן משום גזירת בשר בחלב עכ"ל ובהגהות שערי דורא (סי' ע"ו ס"ק ג) כתב בשם המרדכי (סי' תרפ"ו) דאוסר אפילו בשומן אווזא אטו שאר שומן וכן כתב בארוך ח' בשם המרדכי וכתב שכן המנהג אמנם במרדכי שלנו אינו וגם שמעתי שרבים מקילין בשומן עוף אבל בשומן בהמה מחמירין כמו בשאר בשר אע"ג דבסמ"ק (בהגהות סי' ריג אות ט) הביאו הגהות מיימוניות פ"ט דמאכלות אסורות (דפוס קושטא הכ"ח ד"ה

והוא) כתב דאפילו בשומן של בהמה שרי דהוה כתבשיל של בשר ואחר"כ גבינה ולכן מותר ע"י קינוח והדחה וכן כתב בהגהות שערי דורא (סי' ע"ו ס"ק ב) משם הסמ"ק וכתב באיסורו והיתר הארוך (שם דין ב) ונהגו עכשיו להחמיר אפילו לא אכל בשר עצמו אלא אפילו תבשיל של בשר או שומן של בשר כבשר עצמו עכ"ל וכן כתב בית יוסף באורח חיים סימן קע"ג (שם) שנהגו העולם שלא לאכול גבינה אחר תבשיל של בשר כלל ואין לפרוץ גדר מיהו אם אין בשר בתבשיל אע"פ שנתבשל בקדרה שמבשלין בו בשר לא נהגו להחמיר ומותר לאכול אחריו גבינה עכ"ל: (ז) ה"מור לטעמיה אויל כמו שכתב באורח חיים סימן קע"ג אבל יש סוכרין שבין תבשיל גבינה לתבשיל של בשר חובה ליטול ידיו כמו שכתבתי באורח חיים סימן קע"ג וכן כתב בשערים (שער כו) בשם אור זרוע (ח"א סי' תס) וכו' בהגהות שערי דורא (סי' ע"ו ס"ק ג ד"ה כתב א"י) שאם אכל תבשיל של גבינה ורוצה לאכול תבשיל של בשר צריך נטילה אפילו ביום מפני שהתבשיל נדבק בידיים יותר מגבינה עצמו וכן כתב בשערי דורא (שם) וכן נהגו ליטול ידים אחר כל תבשיל של חלב ואם יש להקל שלא להצריך נטילה זהו דוקא בגבינה עצמה שהיא קשה ויבשה ולא בשום מאכל חלב ולא בתבשיל ט' עכ"ל מהרא"י ז"ל ובהג"ה אחרת שם (ד"ה כתב בסמ"ק) דהוא הדין בין תבשיל של בשר

פרישה

(ו) וא"א הרא"ש ז"ל כתב ונהגו העולם שלא לאכול גבינה אחר בשר. משמע דוקא מנח מנהג אין לשנות אצל מנח דין לא הכריע והמקובלים מחמירין טובא לאסור בשר אחר גבינה כמו גבינה אחר בשר: (ז) אבל אם בא לאכול הגבינה בעצמה אחר תבשיל ש"ל בשר כו'. ולאו נהגין לאסור הגבינה אפילו אחר תבשיל של בשר:

דרישה

כתב רבינו דין זה בשם הרמב"ם ולא כתבו סתם כיון שהוא שנוי בגמרא משום דבגמרא אפשר לפרש דבגבינה אחר עוף נמי נאכל באפיקורן כמ"ש בשם הרמב"ן או דעוף דנקט לאו דוקא הוא הדין חיה כמ"ש לכך כתב סברת הרמב"ם דמפקא מתרווייהו: [ב] ורבינו תם כתב כו' וגם גבינה אחר בשר מותר מיד כו'. אבל התוספות פירשו לאחר שכירך ברכת המזון יכול לאכול גבינה ונראה דוקא אחר בשר אבל אחר שלקות וכיוצא בזה או ביצים מטוגנים בשומן דליכא בשר בין שינים סגי בקינוח והדחה ונטילת ידים עכ"ל אגודה פרק כל הבשר (חולין סי' קד) כתב אבי העזרי דאסור לאכול גבינה אחר ביצים מטוגנים בשומן גזירה אטו בשר. מורי ורבי (בביאורו לטור):

דבאכל גבינה ואחר"כ עוף מיירי דאילו אכל עוף תחלה אסור לאכול אחריו גבינה ולאפוקי מדברי הרמב"ן שכתבו הרשב"א והר"ן שסובר דאפילו עוף ואחר"כ גבינה שרי ולאפוקי מהר"ן שכתב דהא דתנא אגרא עוף וגבינה נאכלין באפיקורן הוא הדין לחיה וגבינה לדין דקיימא לן חיה ועוף אינן מן התורה וכו' הרא"ש והא דנקט אגרא עוף ולא נקט חיה משום דשכיח טפי אבל הרמב"ם סובר דחיה כבהמה וכמ"ש טעמו בפרישה (ורבינו תם פירש משום דבשר עוף אין נדבק בינים ובשנים ובחניכיים כמו בשר חיה והביאו בית יוסף אחר דברי הרמב"ם. וצריכין לומר דרבינו תם פירש הגמרא כשאכל עוף תחלה יכול לאכול גבינה אחריו משום דאינו נדבק כו' אבל לדברי הרמב"ם לא שייך טעמא דרבינו תם כלל. עד כאן המגיה) ומתוך מ"ש יתיישב לך למה

הגהות והערות [ז] פנינו ברמב"ם לא כתוב הדחה: [ח] פנינו בארוך לא מוכח בשם המרדכי: ט' בד"מ הארוך שבדפוס הנוסח ולא דוקא תבשיל:

צב

שפתי כהן יורה דעה סימן פט הלכות בשר בחלב טורי זהב

באר הגוף
 ו כפשתא דרבי יוחנן לרי
 חטי טס:
 ו כרז יתכן צריה דרז
 משרשי טס דף ק"ד:
 ט טס צמחא מדוקא
 דתנא אגרא וכו':
 ט צרייהא דית שמהי וית
 הלל טס:
 י מימרא דרבי ירח טס:
 יח מסקנת הגמרא טס:
 יז טור:
 יג טס טס הרמב"ם מהא
 דתנא אגרא טס ופני
 פירושו היינו דוקא גבינה
 ואמר ק' עוף:
 יד מימרא דרבי נחמן מולין
 דף ק"ה. וכפישו
 המוספות טס רבינו טס
 דניין לאין הכשר והגבינה
 בעין וליכא אלא טעם לא
 התמירו שיהא חובה לעול
 ידיו:
 ג'יון פהרשיא
 ג להמתין שש
 שעות. ר"ל מסעודה
 לסעודה ואף שבחורף
 אין בין סעורת צהרים
 לסעורת ערבית כי אם
 ד' שעות וזה מוסכם.
 פ"י חדש:
 ד ושומון ש"ג בשר.
 בהגות מיימוניות בשם
 סמ"ק הביאו הבית יוסף
 אורח חיים סימן קע"ג
 דבר שטוגן בשומן אינו
 מושך הטעם כפה כ"כ
 כמו מרק של בשר וע"ש
 בבית יוסף:
 אטורי בינה
 ב מאחר שיעקוב
 נקרא בשר כו'
 דאפילו אשטעם הרמב"ם
 כו'. ביד יוסף מפרש
 דברי הט"ז דר"ל
 דדעת אורי' הוא דעת
 שלישיית דלא סבירא
 ליה כדעת הרמב"ם
 דאסור מדינא משום
 הבשר שבין השניים וגם
 לא כדעת רש"י דמדינא
 אסור משום שהבשר
 מושך טעם אלא סבירא
 ליה משום הכי אסור
 משום דחיון דבשר
 שבין השניים נקרא בשר
 דכתיב הבשר עורונו בין
 שניהם או"כ יטעו לומר
 דאפילו בשר בחלב
 ממש נמי מותר לכן
 אסור ורק משום גזירה
 ולא מדינא ע"כ כתב
 הט"ז דאפילו לטעם
 הרמב"ם דסבירא ליה
 דאסור מדינא משום
 הבשר שבין השניים
 אפשר לומר כאן בכל
 גבינה לית איסור אבל
 לטעם אסור מדינא
 משום שהבשר מושך
 טעם בגבינה אסור
 וק"ל:

(ח) וכן נכון לעשות. וכ"כ מהרש"ל (טס) דכן ראו לעשות
 לכל מי שיש בו ריח חורה ע"ש: (סעיף ב) (ו) ובפ"ד שיעיין
 ידיו. וכתב רבינו ירוחם (נ"טו ח"ה אות כה קלו סו"א) דה"ה
 צילה אם יש לו נר יפה א"ל נטילה ומציאו ציט יוסף באורח
 חיים טס (קנ"ג ד"ה ואס הוא)
 ונראה דדוקא נקט נר יפה אבל
 צתתס נר צריך נטילה כדמשמע
 צט"ס ופוסקים ומהרש"ל טס סימן
 י' פירש יותר נר יפה כעין אצוקה
 מיהו הטור כתב טס ה"ר פ"ך
 (הגהות סמ"ק סי' ריג אות ו) שיש
 לרש"ט חף ציט לפי שלפעמים
 הגבינה שמינה ונדקקת צלחומית
 הידים ולא אדעמיה וכן דעת
 האחרונים וכן כתב העטרת וזה
 (סעיף ז) דכן נוהגין: (י) צריך
 צרחצח. וכתב ציט יוסף באורח
 חיים סימן קע"ג (קנ"ז ד"ה כמו
 נספר) ו"ל כמו כספר ארמות חיים
 טס הראב"ד כלל הדברים הנהוגים
 באחרונים נוהגים באמצעים שצין
 גבינה לצביל בין להקל בין להחמיר
 חוץ ב משפסוף גופו או צכות או
 צהיסט דעתם שפוסלים באמצעים
 ואינם פוסלים באחרונים מפני
 שעדיין רוזה לאכול וידיו צריכות
 שימור וחון מניגוז הידים שאף
 האמצעים צריכין ניגוז כראשונים
 וחון משאר משקים שאינם כשרים
 לאמצעים מפני שהן שמיים ואינם
 ואינם מנקין את השומן ואם
 המאכל עכ"ל וכ"כ צמורת חטאת
 טס (כלל ע"ו דין ו) אבל מהרש"ל
 טס (ש"ס פכ"ה סי' י) חלק וכתב
 מאחר שלל המשקים כשרים למים
 אחרונים לנקות הוזהרם כל שכן
 שמנקין ומעדיין צלחומית המאכל
 עכ"ל. ואין כדאי צצב"א זו לדמות
 דברי הראב"ד והנמשטים אליו
 וצפרט להקל דבזר שאין צו טורח
 כלל. ודין מים אחרונים עיין באורח
 חיים סימן קפ"א: (יא) וצריך
 צקקת פיו ולהדיחו. וכתבו
 הגהות מיימונית (מאכ"א פ"ט
 אות ז) טס מהר"ם שאין צריך
 לקדקק כקנות פה והדחה אלא אזה
 מהט שירצה יקדים ע"כ ומציאו ציט
 יוסף טס (קנ"ג ד"ה ומ"ש ואחר):
 (יב) חוץ מקיפחא. כ"כ הטור ומשמע דבכל קימחא לא היו קינות
 וכן משמע באשירי"י (פכ"ה סי' ה) וכל הפוסקים ותימה על מ"ש
 צבור אורח חיים טס) חוץ מקימחא דשערי ועוד דבש"ס ר"פ
 כל הבשר (דף ק"ה ע"א) משמע להדיא דבכל קימחא אסור ע"ש
 והדבר פשוט שט"ס הוא צבור טס ובלוט טס לא הרגיש בזה וכתב
 כלשון הטור טס: (יג) ואח"כ ידיח פיו. לאו דוקא דהוא
 הדין אם מקדים ההדחה וכמ"ש צט"ק י"א וכ"כ ה"י ע"כ ע"כ ע"כ
 בהבחה וחיה. ואף על גב דחיה מדרבנן כיון שצורה דומה לשל צמחה החמירו צה"ק
 אם היא ישנה טשה חדשים חשיבה קשה והכי איתא צמורת חטאת טס דין צ"ל (כז) אין אוכלין בו. וכתבו צספר מלרף
 לחכמה דף כ"ז ע"א דלפי מה שנתבאר צטעף ח' דאחר אכילת בשר נוהגין להמתין טשה אחר א"כ אפשר דגם הוזהר מודה
 שלא חקר רק בסעודה חדא וצטעמא חדא דדוק עכ"ל ולישנא דהוזהר פרשת משפטים (קה"ה) הכי משמע ע"ש: (יז) מיהו טוב
 צמחמיר. ומהרש"ל טס (ש"ס פכ"ה סי' ו) קרא תגר על החממירים שהוא כמו מינות ואמר דוקא מהר"ם טע"א מכשול לידו
 פטס אחר החמיר אכל מי טלא טא לידו חלקה לא יכול להחמיר ע"ש שאין דבריו מוכרחים ואלדרבה דבריו מהר"ם טס משמע
 איפכא ע"ש ודוק: (סעיף א) (יח) ושומון ש"ג בשר וכו'. ואפילו שומן של עוף דינו כשומן ממש כ"כ צמורת חטאת טס
 דין ד' טס המרדכי (מולין סי' מרפ"ו) והגהת שערי דורא וכן פסק צסימני מורת חטאת טס: (יט) מיהו אם אין בשר בו מותר.
 לקמן ריש סימן צ"ה יצבאר דאפילו לאכלו עם גבינה מותר ד' דהוי נ"ט צר נ"ט ונראה דהא דאשמועינן הכא דמותר
 לאכול גבינה אחר כך היינו אפילו מתבאר בקדמה טלא הודחה יפה דהוי קלת ממשות של איסור דצב"הי גוונא אסור לאכלו עם

בשר בחלב טורי זהב
 (ד) ויש
 (ה) ויש
 (ו) ויש
 (ז) ויש
 (ח) ויש
 (ט) ויש
 (י) ויש
 (יא) ויש
 (יב) ויש
 (יג) ויש
 (יד) ויש
 (טו) ויש
 (טז) ויש
 (יז) ויש
 (יח) ויש
 (יט) ויש
 (כ) ויש
 (כא) ויש
 (כב) ויש
 (כג) ויש
 (כד) ויש
 (כה) ויש
 (כו) ויש
 (כז) ויש
 (כח) ויש
 (כט) ויש
 (ל) ויש
 (לא) ויש
 (לב) ויש
 (לג) ויש
 (לד) ויש
 (לה) ויש
 (לו) ויש
 (לז) ויש
 (לח) ויש
 (לט) ויש
 (לך) ויש
 (לם) ויש
 (לנ) ויש
 (לו) ויש
 (לז) ויש
 (לח) ויש
 (לט) ויש
 (לך) ויש
 (לם) ויש
 (לנ) ויש
 (לו) ויש
 (לז) ויש
 (לח) ויש
 (לט) ויש
 (לך) ויש
 (לם) ויש
 (לנ) ויש
 (לו) ויש

עיונים

שכח

פרשת

דף קכ"ה ע"א קכ"ה ע"ב

משפטים

ענין האותיות להיות ידוע דפיוש אותיות היינו ביאה כמו אתא בקר. והוא ענין גילוי מן ההעלם כמו כאשר יבא האדם מחוץ לבית שבא בגילוי. וכך הוא ענין האותיות למעלה כמו אותיות יהי אור יהי רקיע שהן אותיות שנבראו בהן האור והרקיע מבחינת חסד דאצילות. והענין הוא כי באותיות האלה התפשט והתגלה האור האלוקי לבא מההעלם. ר"ל שהאותיות יהי אור ויהי רקיע הן מחברות ומקשרות את שפע האור האלוקי בהתהוות של אור ורקיע, והאותיות הן כמו ממוצע בין האור לבין הרקיע. וכך הוא הענין בכל התהוות עילה ועלול כמו השכל שנמשך ממנו המדה כגון אהבה, שהמשכה זו היא ע"י אותיות השכל המתפשטות במידות להחיותם. ובחינת הגילוי הזה מן השכל להחיות את המדות נקרא בשם **אותיות השכל** לפי שבא לידי מהות מידה, והאות הזאת היא כמו ממוצע. וכך הוא עד רום המעלות כמו כדי שיתהווה גם החכמה צריך להיות ע"י אותיות שבאו מלמעלה מהשכל, דהיינו מאו הא"ס ב"ה שבכתר. וז"ש והחכמה מאין תמצא, כי אור אבא יונק מהמזל הח' דל א"א הנקרא נוצר. אך הטעם שנקרא מזלות כי הם יוצאים מבחינת שערות. והענין הוא לפי שבחינת אורות של עצמות המאציל המאיר בגלגלתא דא"א בוקע ומאיר ג"כ באותיות, אלא שהאותיות הללו הן הנה בחינת השערות דיי"ג תיקונין הנקראים י"ג מדות הרחמים.

מקדימים ומביאים כיכורים ובשעתא דמייתין להו בעיין למימר ולפתח ביה בלבן דבעא בחרשוי אלין לשלטאה ביעקב ובזרעא קדישא ולא אתיהיבו בידיה ולא אתמסרין ישראל לסטרא דא ובשעה שמביאים אותם צריכים לומר ולפתוח בלבן שרצה בכשפיו האלו לשלוט על יעקב ועל זרע הקדוש ולא ניתנו בידו ולא נמסרו ישראל בצד הזה ועל דא כתיב וע"כ כחוב ראשית בכורי אדמתך וגו' לא תבשל גדי בחלב אמו, ולא ינקא ההוא סטרא מחלבא דאמיה דהא לא יסתאב מקדשא ודינין לא מתערין ולא יינק הצד הזה מחלב אמו שלא ישמא המקדש ולא יתעוררו הדינים.

בגיני כך לא ייכול בשרא בחלבא כל זרעא קדישא ולכן לא יאכלו בשר בחלב כל זרע הקדוש וכל מאן דאתי מסטר דא, דלא יהיב דוכתא למאן דלא אצטריך וכל מי שבא מהצד הזה, שלא יתן מקום למי שלא צריך דהא בעובדא תליא מלתא, בעובדא דלתחא לאתערא לעילא שהרי במעשה תלוי הדבר, במעשה למטה לעורר למעלה זכאין אינון ישראל מכל עמין עעכו"ם אשרי ישראל מכל אומות עכו"ם דמריהון קרי עלייהו שאדונם קרא עליהם, שם יד ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה. וכתוב כי עם קדוש אתה לה' אלהיך. וכתוב בנים אתם לה' אלהיכם וגו'.

ת"ח. בשעתא דישאל לא אתכשרו עובדייהו בשעה שמעשיהם של ישראל לא טובים מה כתיב ישעיה נ עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו. משלו בו דייקא דוקא והא אוקימנא מלי ברזא דספרא דשלמה מלכא והכי אשכחן ביה והרי העמדנו הדברים בסוד הספר של שלמה המלך וכך מצאנו בןתו אשכחאן עוד מצאנו דכל מאן דאכיל האי מיכלא דאתחבר → כחדא בשעתא חדא או בסעודתא חדא שכל מי שאוכל אוכל זה המתחבר כאחד בשעה אחת או בסעודה אחת ארבעין יומין אתחזי גדיא מקלסא בקלפוי לגבי אינון דלעילא ארבעים יום נראה גדי מקולס בעורו לגבי אלה שלמעלה וסיעתא מסאבא מתקרבין בהדיה וגרים לאתערא דינין בעלמא דינין דלא קדישין וחבורה של טומאה מתקרבים אצלו וגורם לעורר בעולם דינים שאינם קדושים.

ואי אוליד בר באינון יומין, אוזפין ליה נשמתא מסטרא אחרא דלא אצטריכא ואם

ידיד

ביאור המאמר

נפש

צריכים לומר ולפתוח בלבן שרצה בכשפיו האלו לשלוט על יעקב ועל זרע הקדוש ולא ניתנו בידו ולא נמסרו ישראל בצד הטמא הזה. כי בזה מוכיר השכחת החיצונים ותנבורת הקדושה, התנבורות יעקב על לבן ועל דא כתיב ראשית בכורי אדמתך וגו' היינו ראשית מצד החכמה, בכורי ישראל שהם מרכבה לו"ק. תביא בית ה' אלהיך, אל המלכות. ולזה לא תבשל גדי בחלב אמו והכל תלוי בתיקון עליון, כי כל זמן דלא ינקא ההוא סטרא מחלבא דאמיה שלא יינק הס"א מחלב אמו לא יסתאב מקדשא ודינין לא מתערין לא ישמא המקדש ולא יתעוררו הדינים. מהרמ"ק. **ת"ח. בשעתא דישאל וכו'** בשעה שמעשיהם של ישראל לא טובים מה כתיב עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו כתב הרמ"ק, הנוגשים אותו הם אותם היונקים מן העוללים שהם מטטרין וסנדלפון. ואלו הם החיצונים שאין להם יניקה אלא בעוללים ונשים שהם אותם המתהפכים פעמים לנשים דהיינו להט התרב המתהפכת. **תו אשכחאן עוד מצאנו דכל מאן דאכיל האי מיכלא וכו'** שכל מי שאוכל אוכל זה, היינו גדי בחלב אמו, המתחבר כאחד בשעה אחת או בסעודה אחת ארבעין יומין אתחזי גדיא מקלסא בקלפוי לגבי אינון דלעילא ארבעים יום נראה

גדי מקולס בעורו לגבי אלה שלמעלה. כתב הרמ"ק, גדיא מקלסא, גדי מקולס. והיינו גדי החיצוני שער עזים ודאי מקולס, וכחות דינים שנכללים בו דהיינו קליפוי שהם שעריו ואבריו ופרטי מרכבתו **וסיעתא מסאבא** הם עור חיצונים המשתלשלים כולם מלמעלה למטה כגון הנחש התחתון וכחותיו ס"מ ולילית זכר ונקבה גדי וסיעתו. מהרמ"ק.

וגרים וגורם הנחש בעלייתו או האדם באכילתו **לאתערא דינין בעלמא** לעורר הדינים בעולם, ר"ל שע"י עבירה זו מתעורר הדין על העולם על כל העונות שער עתה היה פה השטן חתום וסתום והוא גרם לפותחו **ואי אוליד בר באינון יומין** הכוונה לכל ארבעים יום, והטעם לימסר מפני שהכל תלוי בארבעים, והסוד מ' יום שעמד משה בהר סיני והם מ' מאורות שבכסא העליון. וכנגדם מ' מלקות בחוץ. ולכן צריך שמירה כל מ' יום משעבר בעבירה כי יש שליטה אל החיצונים עליו ומנדים אותו בהיכלות ומחלכשת בבנו נשמה חיצונית שסוף סוף יכנס אליהם וז"ש **אוזפין ליה נשמתא מסטרא אחרא דלא אצטריכא** ואם מוליד בן באותם ימים, משאילים לו נשמה מצד אחר שאינה צריכה לו. ומשתמש במלה אוזפין ליה, כי אם יתקן הבן, יכול לפשוט אותה הנשמה הטמאה ממנו שאינו גרוע מנר שגולד בטומאה ופושט החיצונים. עאכ"כ הבן הזה

והלל להשם יתברך, שנתן לנו התורה, מתעורר מאד בלבו להתקדש ולתקן מעשיו ולהיות מוכתר בכתר תורה, לקיים 'והגית בו יומם ולילה' (יהושע א, ח), כי היום הקדוש הזה, הוא יומא דדינא.

יטו. וזה לשון תולעת יעקב דף נ"ח (סתרי חג השבועות) ודע, כי כמו שבראש השנה רצה הקדוש ברוך הוא להשגיח ולדרוש מעשה בני האדם, כי הוא יום הבריאה הראשונה וחידוש העולם, וכמו שתקנו לומר 'זה היום תחלת מעשיך' כדברי רבי אליעזר שאמר בתשרי נברא העולם (ראש השנה ח א), כן רצה ביום מתן תורה שהוא מורה על חידוש העולם, להשגיח ולדרוש על מעשה העולם, ולדרוש על פירות האילן, כדאיתא בפרק קמא דראש השנה (פו א, במשנה) בארבע פרקים העולם נידון וכו', בעצרת על פירות האילן, וכבר בארנו, כי הפירות הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקדוש ברוך הוא, והעולם נידון ביום זה על התורה שנתנה בו שבטלו עצמם ממנה, והוא אמרם על פירות האילן, בלא השלימם בתורה ובמצות כראוי. ועוד ירמז היום הקדוש הזה, אל העולם שאחר התחייה, שאו יתענגו בני עולם ההוא בגוף ונפש יחד מן הסעודה השכלית המעותרת להם, כמו שהיה מתענג אדם הראשון בגוף ובנפש קודם שחטא, כי אז יחזור העולם לשלמותו הראשונה. ולדוגמא זו בא הקרבן ביום זה חמץ ומצה, חמץ כנגד הגוף, ומצה כנגד הנפש, והחמץ והמצה קרבים יחד על גבי מזבח! גם הנפש והגוף יתענגו יחד בעידון העולם ההוא, שהוא זיו השכינה, כמו שמצינו למשה ואליהו (מגילה יט ב; סוכה ה א), עכ"ל.

היום הזה זמן מתן תורתנו, על כן נתעורר באיזה עניינים מתלמוד תורה

כ. כתיב (יהושע א, ח) 'לא ימוש ספר התורה הזה מפך, והגית בו יומם ולילה'. זה לשון הסוד יורה דעה סימן רמ"ו, והועתק מדברי הרמב"ם (פ"א מהל' תלמוד תורה ה"ח), כל אחד מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר בין שלם בגופו בין בעל יסורין בין בחור בין אם הוא זקן גדול, אפילו עני המחור על הפתחים, אפילו בעל אשה ובנים חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר (שם) 'והגית בו יומם ולילה', עד כאן.

אמר לו, אמור. מיד ירד ר' יוחנן בן זכאי מעל החמור, ונתעמף וישב על האבן תחת היות. אמר לו, רבי, מפני מה ירדת מעל החמור. אמר, אפשר אתה דורש במעשה מרכבה ושכינה עמנו ומלאכי השרת מלוין אותנו, ואני ארכב על החמור, עד כאן.

פז. העולם אינו נוהרין בחג השבועות, כשמחלק השמש בבית הכנסת חלק כחלק לכל איש ואיש עשבים המריחים בשעה שמנגן השליח ציבור האל בתעצומות, והם מיד כשלוקחים מריחים. וזה אינו נכון, דממה נפשך עבדי איסורא, אם מברכין ברכת הריח, נמצא דהם מפסיקין בדיבור ברכה זו במקום שאסור לדבר, דהא אסור לדבר מכי מתחיל ברוך שאמר עד לאחר סיום התפלה (טו"ש"ע או"ח סי' נ"א ס"ד). ואם מריחין בלא ברכה, זו קשה מהראשונה, שנהנין בלא ברכה. על כן יזהר כל אחד שלא להריחו בהם מיד בלקיחתן, רק לאחר סיום התפלה, יעמוד לו ריח והצלחה.

פז. העולם נוהגין לאכול בחג השבועות מאכלי חלב, ואחר כך אוכלין בשר, לקיים 'ושמחת בחגך' (דברים טז, יד), ואין שמחה בלא בשר (פסחים קט א). אז צריך לדרקק להתקדש, בפרט ביום קדוש כזה שהוא מתן תורתנו, לעשות קינוח והרחח היטב, ולהפסיק בברכת המזון ולהמתין שעה, ואחר כך יפרוס מפה אחרת, ויערוך השלחן ובשר. ורמז לדבר 'ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אליהך לא תבשל גדי בחלב אמו' (שמות כג, יט), שיהיה נזהר שלא יערבבם. ומי שמתקדש בזה ביותר, קדוש יאמר לו.

יז. הגאון מהרש"ל ז"ל התיר החלב שנחלבו ביום טוב ראשון שבוע לאוכלו באותו יום, ואם נחלב בשבת שלפני ו' סיון, אין לאכלו עד יום שני, עיין בתשובותיו (סימן ע"ה). וכן הורה מהר"י מולין ז"ל (מנהגי מהר"ל הל' שבועות).

יח. חייב אדם לשמוח בזה החג ביותר, כי הוא יום שזכינו בו לכתר תורה. ובפסחים פרק אלו דברים (סח ב), הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם. מר בריה דרבינא יתיב כולא שתא בתעניתא בר מעצרתא ויומי דפוריא כו'. רב יוסף כיומא דעצרתא עביד ליה עגלא תילתא, אמר, אי לאו ההוא יומא, כמה יוסף איכא בשוקא. מכל מקום 'גילו ברעדה' (תהלים כ, יא) כתיב, והשמחה אשר שמח תהיה שמחה רוחנית והודות

יד רמ"ה

ד. לכאורה מה ראה משם, הרי שם ישב על האבן, ומגיל שצריך לעמוד. אלא דודאי ריב"ז היה עוסק בתורה כל הזמן גם כשהיה רכוב על החמור, אך לכבוד מעשה מרכבה, לשם שינוי, ירד ונתעטף. על כן גם עלינו להראות שינוי וכבוד ראש, על ידי עמידה.

ה. המג"א סי' תצ"ד סק"ט כ' עפ"י דברי רבינו אלה, שלא לחלק העשבים עד אחר תפלת י"ח. וע"ש בחק יעקב סק"ז, ואלי" רבה שם סק"יב, פמ"ג א"א סק"ה, שו"ע הרב סק"ז, ומ"ב סק"ט.

ו. מדברי רבינו מבואר, דאסור לאכול בשר אחר חלב באותה סעודה. והוא כפשוטו לשון הוהר"פ מ' משפטים המוכא בכ"י אוח סי' קע"ג. אכן ברמ"א ביו"ד סי' פ"ט ס"ב, משמע דרק בגבינה קשה צריך להפסיק, משא"כ בגבינה רכה. וע"ש בבאר הגולה למקורו. וע"י מג"א סי' תצ"ד מרגליות על הוהר"פ.

ז. בנימוקי הגרי"ב במנחת צה ב, כתב: ראיתי דבר תמוה בשל"ה, הביא בשם תולעת יעקב שבחג השבועות הקריבו חמץ ומצה יחד ע"ג המזבח, ע"ש שכתב הטעם עפ"י סוד. ונפלאות הוא, אם לא נאמר שהמצה היא על מנחת נסכים שהקריבו הקומץ ע"ג המזבח, עכ"ז לא ידעתי מ"ש שגם החמץ נקרב עם המצה, הלא משתי הלחם לא נקרב כלום כידוע, עכ"ל. אכן דבריו הם עפ"י סוד, וכן כ' בזהר בהדיא כפ' תצוה, ח"ב דף קפ"ג ע"ב, וז"ל: ועל דא מקרבין חמץ, לאתוקדא על מדבתא. ומקרבין תרין נהמין אחרנין כחדא. וחמץ אתוקדא בגורא דמדבתא. ולא יכיל לשלטא ולנוקא לון לישראל. וראה בהגהות החיד"א, ובהערות הר"ר מרגליות על הוהר"פ.

שו"ת

סימן עה"עז

הרשב"א

מא

תשובה בגמרא לא הזכירו לשון זה של מצר החזה. אלא כך אמרו [חולין מח, א] ריאה שניקבה ודופן סותמתה כשרה, ופירשו היכא במקום רביתא. ומקום רביתא היכא מקום חתוכה דאוני. ואמר רבינא והוא דסביך בבישרא. הילכך כל מקום חתוכה דאוני הוי מקום רביתא ואין משגיחין בדבר זה בין ניתן לכהן ללא ניתן.

עה

שאלת אם נתן בלולב יותר משתי ערבות אם יש בו משום בל תוסיף אם לא.

תשובה כל דבר שהוא לנאותו אין בו משום בל תוסיף, אבל שלא לנאותו יש בו משום בל תוסיף בין בערבה ובין בהדס. ולפיכך סבור הרב רבי משה במז"ל [לולב פ"ז ה"ז] שריבוי הערבה אינו לנוי בלולב ולפיכך יש בו משום בל תוסיף. אבל הדס כל שאתה מרבה בו אתה מוסיף בנוי ולפיכך אין בו משום בל תוסיף. וכבר כתבתי זה פעמים בראיות ברורות ובארתי באור רב [ראה לקמן סי' תסח וסי' תקלה].

עו

נכפל במיוחדות לרמב"ן סי' קעב

7 ← **שאלת אם מותר לאכול גבינה על גבי מפה שאכלו עליה בשר אם לאו מפני שהמפה בלועה מבשר.** והבאת לראיה קצת לאיסור ההיא שמעתתא דפרק דם חטאת [ובחיים צה, ב] אשר תבושל בו [ויקרא ו, כא] אין לי אלא שבשל בו עירה לתוכו רותח וכו'. ושאלת לפרש לך אותה שמועה.

תשובה הדבר נראה לי ברור שאסור לאכול גבינה על מפה שאכלו עליה בשר, וכן לאכול בשר על מפה שאכלו עליה גבינה, לפי שאין לך כל מפה ומפה שאין עליה כמה טיפי בשר שאכלו עליה. ולא מחמת מה שנבלע בתוכה אני אומר, שהבלוע אינו יוצא אלא ע"י דבר חם, ואם משום בלע היה אסור להניח עליה גבינה חמה אבל צוננת לא. אלא שאני אומר וכן האמת שלכלוכי בשר יש על המפה, פעמים הרבה שנופלין עליה טיפי התבשיל וזה תדיר תדיר, וכן שמקנחין עליה סכין שחותכין בה הבשר, וכל שהוא בעין כשמניחין עליה

גבינה בין חמה בין צוננת נוגעין זה בזה לפחות והדחה מיהא בעי. וכדתנן [חולין קז, ב] צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת ובלבד שלא יהיו נוגעין זה בזה. ואקשינן עלה בגמרא וכי נוגעין זה בזה מאי הוי צונן וצונן הוא, ואהדריןן נהי דקליפה לא בעו הדחה מיהא בעו. ועוד שזה חמור יותר, כי הרבה פעמים ידבקו לכלוכי הבשר בעצמו בגבינה עצמה או בלחם אשר הוא אוכל עליה ויאכל בשר וגבינה בתפישה אחת. וזה דבר ברור. ועל כן אנו רגילין לשמור עצמנו מזה הרבה שומר נפשו ירחק מהם. וכל שכן שאסור לחתוך גבינה אפילו צוננת בסכין שרגילין לחתוך בה בשר. ולא עוד אלא אפילו הפת שאוכלין עם הגבינה אסור לחתוך בסכין שחותכין בה בשר, לפי שרוב הסכינין שומנו של בשר קרוש על פניה וכשחותך בה את הפת הוא נדבק בפת. וכדאמרינן [חולין קיא, ב] צנון שחתכו בסכין מותר לאכלו בכותח, ואוקימנא דוקא בדטעים ליה וליכא טעם בשר כלל. ואפשר כי טעימת קפילא בעי כדעת רש"י ז"ל [שם ד"ה האין]. ואמרינן [שם קיב, א] נמי קישות ואבטיח גריר לבי פיסקי, וזה פשוט.

עז

נכפל במיוחדות לרמב"ן סי' קעב

ולענון אותה שמועה ששאלת לבאר לך פירושה.

השמועה פשוטה היא לפניך וכך פירושה, אשר תבושל בו [ויקרא ו, כא] אין לי אלא שהקפיד הכתוב להטעינו שבירה אלא בשכשל בו, אבל אם נתכשל חוצה לו ועירה לתוכו רותח ונבלע הרוטב בתוכו מנין שיהא טעון שבירה, תלמוד לומר אשר תבושל בו ישבר, מדסמך הכתוב ישבר אצל בו ולא כתוב ואם בכלי חרש תבושל ישבר, שמע מינה למדרש מיניה כתיבה לומר כל שנבלע בו מכל מקום ישבר. בעי רמי בר חמא צלאו באויר התנור מהו, כלומר שתלה שפוד של שעיר החטאת באויר התנור וצלאו שם ולא נבלע ממנו כלום בדפני התנור מהו, הקפיד הכתוב בבשול זה להטעינו שבירה כיון שלא נבלע ממנו כלום בתנור, ואהדר ליה רבא אין שהכתוב על אחת מהם הקפיד, ותדע לך דהא קתני אחד שבשל בו ואחד שעירה לתוכו רותח. ואמר ליה בלוע בלא בשול לא קא מיבעיא לי דהא כל שעירה לתוכו רותח נבלע מרוטבו בתנור, אלא כי קא מיבעיא לי בשול בלא בלוע כזה שצלאו באויר התנור, שנתבשל בתוכו ולא נבלע ממנו כלום בתנור. ואתיא למיפשטה מדאמר רב נחמן

צד שפתי כהן יורה דעה סימן פט"ז הלכות בשר בחלב טורי זהב

באר הגולה טו טור צימון ז"ל מהירושלמי והגהות אשרי בשם אור זרוע: עז תשובות להרמב"ן סימן קע"ז (ורשב"א סימן ע"ז): ו' ט: צ א משנה חולין דף ק"ט: צ כדלמר ר' אלעזר לשמעיה שם וכגימטא הפסחים א"ר לקריה: ג טור בשם ר"ת וכו' נמוס' והרא"ש שם וכו' הר"ן שהוא דעת רש"י וכו' מדברי רבינו ירוחם ומדברי הסמ"ג: ד כלשנא קמא דרבי זירא אמר רב: ה מירמא דרב נממן שם דף י"ז:

גבינה כמבואר לשם ושרי הכא: ביניהם. אף ציוס לכ"ע דיותר נדבק צידים מגבינה עלמה כן הסכימו הפוסקים כמו שכמו צמורת טעמת שם דין ג': (כ"א) שמש המשימש בו. כ"כ גם הב"י בשם רש"י פרק כ"ה (דף ק"ז ע"ב) ובאמת לא דקדקו כלל דרש"י לא איירי החס אלא לענין נטילת ידים הראשונים לאכילה והוא פשוט בש"ס שם ומוסכס מכל הפוסקים כמו שנתבאר בצורת חיים סימן קס"ג (ס"ב) שאין המאכל צריך נטילת ידים אע"פ שנוגע אצל מים אמלעיס בין תבשיל לגבינה או איפכא דטעמא הוא דנדבק צידים פשיטא דאין חילוק בין אוכל לנוגע ולא ליסתמיט מד מהפוסקים לפלוגי בהכי:

שנתבשל (א) (י) נקדירה של בשר מותר לאכול אחריו גבינה (שם) ואין צו מנהג להחמיר וכן נוהגין לאכול בשר אחר תבשיל שיש בו גבינה או חלב (ב) [טז] מיהו יש ליעול ידיו (יב) ציניהם ואפילו לא יאכל בשר ממש רק תבשיל של בשר אחר תבשיל של גבינה אם נגע בהן צידיו (בשערים והג"ה שער דורה): (כ"א) [יז] שמש המשמש בטעודה ונוגע באוכלין אינו צריך נטילה דלא הכריזו נטילה רק לאוכלים (צמ יוסף בשם רש"י):

מיהו יש ליעול ידיו (סעיף ד) (ו) מיהו על ידי נעימה בו. אן זה קאי אמה שכחז שרופה לחמוך גבינה בסכין של בשר אצל צמה שכחז שאסור לחמוך לחס כו' לא צריך רק קינוח הסכין כדמשמע צמית יוסף צמה שכחז בשם ארחות חיים (אסורי מאכלות סי' סא) בשם רבינו שמשון ואם כחז הטעם דהוה נ"ט צר נ"ט ה) ולדין א"ל לזה שהרי מבואר צימון ז"ל (ס"א) דדוקא צדכר חריף אמרינן דצולע משום דוקא דסכין: (ז) אב"ל כבר נהגו בו. נראה כוונתו דלפי המנהג אסור לחמוך גבינה בסכין של בשר אפילו על ידי נעימה צרקקע כי כך החמירו על עצמם ליקח לגבינה סכין אחר דוקא אצל מכל מקום לחמוך בו לחס לאכול גבינה צזה שפיר יש לנו לסמוך אמה שמקנחו מחלה כנלע"ד פשוט: צ (סעיף א) (א) מותר לאוב"ו. נגמרא (קט): מפרש הטעם לפי שאין החלב כנוס צמיעיו ופירש רש"י (שם ד"ה זה כנוס) שלא יאל מדדי הנהמה צמיה ואל נאסף אלא מוצלע צבשר הוא ולא צל לכלל חלב ומיהו לכחלה צעי קריעה מדרגת עכ"ל:

גליון מדהרש"א א הכח"ל כל דיני כחל היינו בלא הודח אבל בהוסר חלב והודח עיין סוף סימן וביית יוסף שם:

(סעיף ד) (כב) מיהו על ידי נעימה בקרקע קשה שרי. משמע דאם נעלו צרקקע קשה מותר לכחלה לחמוך בו פת לאכול עם גבינה וכן משמע מדברי הארמות חיים והכל בו שם (סי' קו עט ע"ד) וכ"כ צמורת טעמת שם דין ז' להדיא ומנהרש"ל פרק כ"ה סימן ח' גן אומר לחמוך בו פת לאכול עם גבינה אף אם נעלו דלא המירו נעימה אלא אם אירע צמקרה שחמכו בסכין של חלב בשר או איפכא צלריך נעימה להכשירו מן האיסור משא"כ צבהאי גוונא עכ"ל וקשה דהא קיימא לן דאם חמך לפת בסכין של בשר שנתבטל טעמו צלפת שמוותר לחמוך בו אפילו כוון לאוכלו צבותח כדלקמן סוף סימן ז"י וכמ"ש מנהרש"ל עצמו שם סימן ס"א וכ"ש שאר דברים שאינם חריפים והא ודאי דנעימה עדיף טפי מתמיכת לפת ועוד קשה שהרי בש"ס סוף עבודה זרה (עו:) וכלל הפוסקים אימא להדיא דאפילו בסכין של גוי מותר לאכול כוון לכחלה ע"י נעימה ולקמן ס"ס קכ"א (ס"ו) מבואר דאפילו לחמוך

פת שאכל עם הגבינה [יט] טו ואסור לאכול גבינה (ח) על מפה שאכלו בה בשר (וכן להפך אסור) (כן משמע בצרוך) [כ] יז וכל שכן שאסור לחתוך גבינה אפילו צוננת בסכין שרגילין לחתוך בשר ולא עוד אלא אפילו הפת שאוכלים עם הגבינה אסור לחתוך בסכין שחותכין בה בשר:

ויח טו מי שאכל גבינה ורוצה לאכול בשר צריך לבער מעל השלחן שיוורי פת שאכל עם הגבינה [יט] טו ואסור לאכול גבינה (ח) על מפה שאכלו בה בשר (וכן להפך אסור) (כן משמע בצרוך) [כ] יז וכל שכן שאסור לחתוך גבינה אפילו צוננת בסכין שרגילין לחתוך בשר ולא עוד אלא אפילו הפת שאוכלים עם הגבינה אסור לחתוך בסכין שחותכין בה בשר: הגה וכן להפך נמי אסור (ו) (כב) [כא] מיהו על ידי (יד) נעימה צרקקע קשה שרי (כ"י בשם א"ח וכל זו) (ז) אצל כצר נהגו כל ישראל להיות להם שני (טו) סכינים ולרשום אחד מהם שיהא לו היצר ונהגו לרשום של חלב ואין לשנות מנהג ישראל:

ג) עיין במנחת יעקב (כלל עו ס"ק יח) דמהרש"ל לא אטר אלא לחתוך גבינה בסכין של בשר ע"י נעימה אבל בלחם מודה מהרש"ל דמותר ע"י נעימה, וכן מבואר להדיא מתוך דבריו בסמינים דמהרש"ל שם, ומה שסיים מהרש"ל שם ולא סגי להו בסכין אחד נעימה ולחתוך בו לחם וגבינה עכ"ל טעות דמוכח הוא ויש לחמוך חיבת לחם כמבואר שם מפשטא דמהרש"ל, ואף אם נאמר דלחם דוקא נקט מהרש"ל מ"מ מבואר שם מדבריו דלא כתב כן אלא על צד המנהג שנוהגין כל ישראל להיות להם שני סכינים אחד של חלב ואחד של בשר ע"כ אף בלחם נהגו איסור, עכ"ל. וכן הקשה הבינת אדם (כלל מ אות לח) על הש"ך:

ז' זה קאי. זה אינו וכמבואר להדיא צמורת טעמת כלל ע"י דין ז' דאפילו לחמוך בו לחס לאכול עם גבינה צריך נעימה וכן מ"ש צמות ז' לימא ומ"ש ולדין א"ל לזה כו' לאו מילתא היא דהא אן הכא לא משום צלעימה ממש. אסרינן לה דהא כוון צנוון הוא אלא משום דסכין שמונימו טוח על פניו וכיון שמשמיעו מדיר לא סגי ליה צקנות. ומנהרש"ל מממיר הכא דאפילו נעימה לא מהני ועיין צלריך ס"ק כ"ב: ביאור הגר"א

ע"י חולק צהרצה דינים ולא כתב צלשוין יש אומרים אלא סידר צברתו הכל צמד כדי לקצר: (ב) בין ש"ל קפונה שלא הניקה. וכן צכל דיני כחל אין חילוק צין של גדולה או של קטנה שלא הניקה כן כחזו הפוסקים א: (ג) בפני עצמו. פירוש צלא צשר אצל פשיטא צצמים וירקות ושאר דברים חצי צכישול צצמי עצמו וק"ל: (ד) משערין אותו בששים. ואימא צש"ס (ז): נקודות הבפ"ק

ז' זה קאי. זה אינו וכמבואר להדיא צמורת טעמת כלל ע"י דין ז' דאפילו לחמוך בו לחס לאכול עם גבינה צריך נעימה וכן מ"ש צמות ז' לימא ומ"ש ולדין א"ל לזה כו' לאו מילתא היא דהא אן הכא לא משום צלעימה ממש. אסרינן לה דהא כוון צנוון הוא אלא משום דסכין שמונימו טוח על פניו וכיון שמשמיעו מדיר לא סגי ליה צקנות. ומנהרש"ל מממיר הכא דאפילו נעימה לא מהני ועיין צלריך ס"ק כ"ב: ביאור הגר"א

צ (סעיף א) (א) הכח"ל בו. עד סוף הסעיף הוא לשון הרמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות (ה"י צ"ג) והרב צהג"ה סעיף ז' חולק צהרצה דינים ולא כתב צלשוין יש אומרים אלא סידר צברתו הכל צמד כדי לקצר: (ב) בין ש"ל קפונה שלא הניקה. וכן צכל דיני כחל אין חילוק צין של גדולה או של קטנה שלא הניקה כן כחזו הפוסקים א: (ג) בפני עצמו. פירוש צלא צשר אצל פשיטא צצמים וירקות ושאר דברים חצי צכישול צצמי עצמו וק"ל: (ד) משערין אותו בששים. ואימא צש"ס (ז): נקודות הבפ"ק

ז' זה קאי. זה אינו וכמבואר להדיא צמורת טעמת כלל ע"י דין ז' דאפילו לחמוך בו לחס לאכול עם גבינה צריך נעימה וכן מ"ש צמות ז' לימא ומ"ש ולדין א"ל לזה כו' לאו מילתא היא דהא אן הכא לא משום צלעימה ממש. אסרינן לה דהא כוון צנוון הוא אלא משום דסכין שמונימו טוח על פניו וכיון שמשמיעו מדיר לא סגי ליה צקנות. ומנהרש"ל מממיר הכא דאפילו נעימה לא מהני ועיין צלריך ס"ק כ"ב: ביאור הגר"א

מכער פתיחין: [יט] ואסור בו. מהירושלמי הנ"ל וכמ"ש במתניתין ק"ז עמוד ב' וגמרא שם ובלבד שלא כו' נהי דקליפה כו': [כ] וב"ל שכן בו. כמ"ש שם ק"ב עמוד א' קישות גריר

מכער פתיחין: [יט] ואסור בו. מהירושלמי הנ"ל וכמ"ש במתניתין ק"ז עמוד ב' וגמרא שם ובלבד שלא כו' נהי דקליפה כו': [כ] וב"ל שכן בו. כמ"ש שם ק"ב עמוד א' קישות גריר

